СЕЛЯНКА УКРАЇНИ

Надія Констянтинівна Крупська в 1896 році.

Ч. 2

1925

Що є в журналі:

Кілька слів до наших жінкорів.

Наш журнал що місяць, то все більше виростає. Разом із цим збільшується число наших жінкорів (жінок—кореспонденток, тоб-то дописувачок, що нам листи надсилають). Пишуть до журналу організатори жінок, пишуть делегатки, пишуть і звичайні селянки, що не належать ні до яких організацій. Часто буває так, що наші дописувачі витрачають багато часу й паперу на свої дописи і все надаремне: редакція вмістить 10—20 рядків із допису, а решту викреслить. Тому ми хочемо сказати кілька слів про те, як і про що писати до „Селянки України“.

Кожен, хто пише до нашого журналу, мусить пам,ятати, що він пише не за-для себе і не за-для редакції, а для селянок, що читають журнал. Тому писати треба: коротко, ясно й зрозуміло. Не слід розмазувати дописа на цілу сотню рядків,—треба писати про саме головне, не разводячи зайвої балаканини. Не слід також вживати незрозумілих для селянки слів. Чули ви якою мовою говорить селянка у себе дома, отакою мовою й пишіть, бо коли ви будете в своїх дописах вживати заковиристі слова, селянка їх не зрозуміє. А селянка повинна розуміти все, що пишеться в „Селянці України“, бо наш журнал не є журналом одних лише жінорганізаторів,—це є журнал масовий, його повинні читати й розуміти всі хоч-би трохи грамотні селянки.

Далі. Не досить писати лише офіційні звіти про роботу жіночих організацій. Треба зачепите глибше, щоб дописи відбивали життя селянки в цілій масі. Поцікавтесь: як живеться наймичці у куркуля, робітниці—на цукроварні, робітниці—в лікарні, в громадській їдальні, як живеться звичайній селянці, що ото ще й досі перебуває під гнітом свого чоловіка. Про все пишіть. Але про все це писати треба на підставі фактів, дійсних подій, що десь трапилися. Загальних думок не треба. Ось у цьому числі „Селянки України“ зверніть увагу на допис „Делегатки викидають ікони“. Цього дописа добре написано. Незаможниця Лопушняк фактом показала, як делегатки творять новий побут. А коли б вона про це ж саме та подала лише свої загальні думки, що мовляв, жінки наші прокинулися, творять новий побут, викидають ікони і те инше, то тоді б її допис не був би цінним, бо в ньому не було б фактів.

Писати дописи треба по можливости чорнилом і тільки на одній сторінці паперу. В дописах зазначайте: де це діялось (село, район, округа), коли це було (день, місяць, рік). Про всяку подію (чи то якийсь випадок, чи з'їзд, чи свято) треба писати зараз-же після того, як це відбулося: запізнюватися з дописами не слід. Під дописами підписуйтесь як вам завгодно, але до відому редакції подавайте свою адресу та справжнє прізвище.

Дописи посилайте безпосередньо до редакції: **Харків, вулиця Карла Лібкнехта, Ч 11, редакція журналу „Селянка України“.**

РЕДАКЦІЯ.

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

СЕЛЯНКА УКРАЇНИ

ЖУРНАЛ ЦЕНТРАЛЬНОГО ВІДДІЛУ РОБІТНИЦЬ І СЕЛЯНОК КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ (б) УКРАЇНИ.

РЕДАКЦІЯ Й КОНТОРА: ХАРКІВ, ВУЛ. КАРЛА ЛІБКНЕХТА, Ч. 11.

Ч 2 | ЛЮТИЙ | 1925 Р.

8 БЕРЕЗНЯ 1925 РОКУ.

Робітнича класа, коли влаштовувала свято міжнародного жіночого дня, ставила перед собою три завдання.

Перше завдання—звернути увагу жіночих трудящих мас на справу робітничого руху.

Друге — через організацію окремих жіночих зборів, демонстрацій та мітингів в цей день привчити робітниць ходити на загальні робітничі збори, цікавитись громадсько—політичними справами.

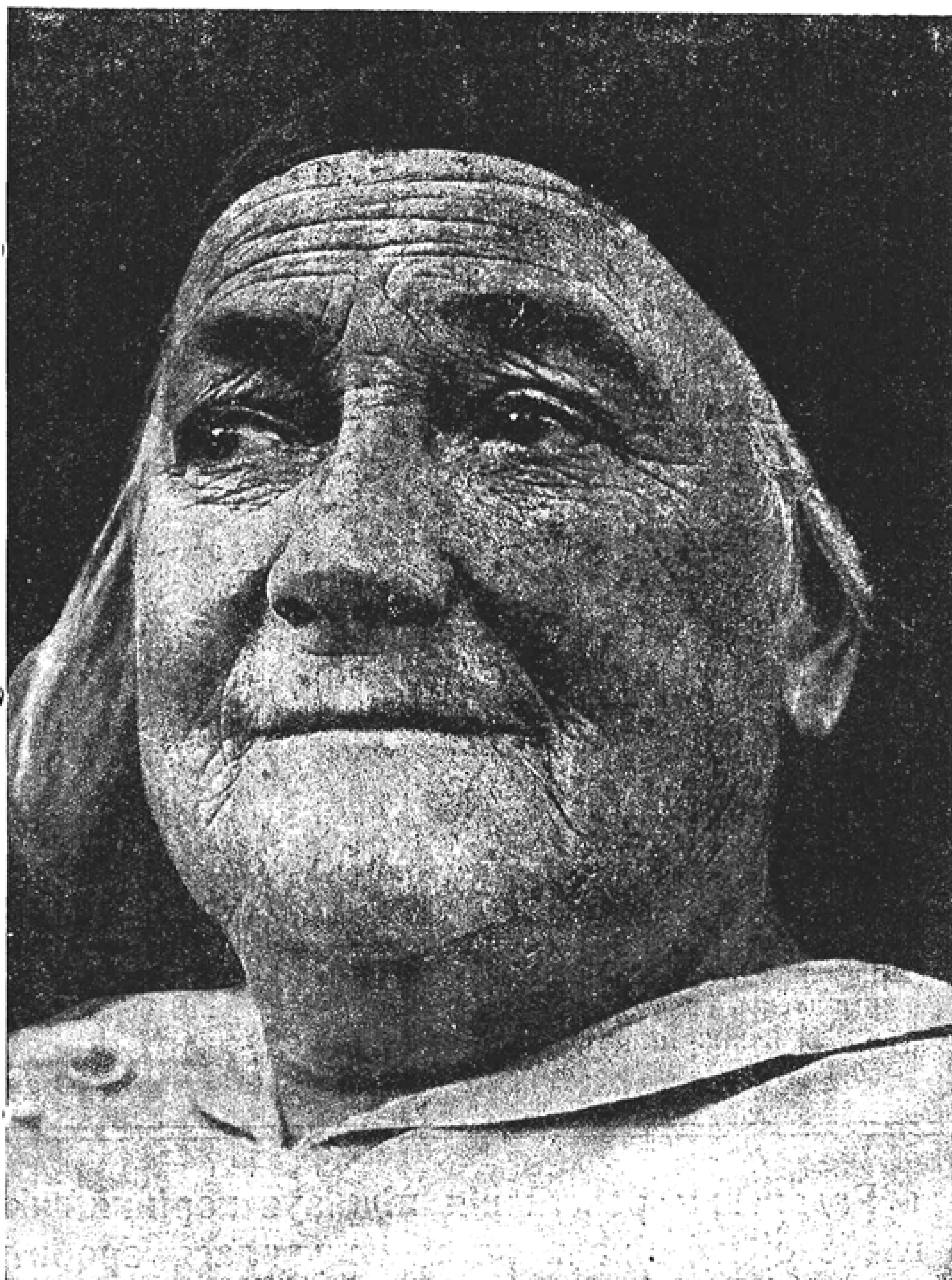
Трете — одночасним виступом робітниць всесвіту з однаковими гаслами, під однаковими прапорами, на очі показати робітницям всесвіту, що вони є сестри, що вони борються за одну загальну справу.

16 років минуло, як встановлено Міжнародній жіночий день. Але завдання, що висунула робітнича класа відносно робітниць, ще й досі цілком не вирішені, а по де-яких країнах ще й не починали розвязуватись.

Світова політична й економічна скрута (криза) ще не іжзита. Прірва між працею та капіталом все більше шириться. Світове господарство не відновлюється.

Місцем цих суперечок, як і раніше, залишається Німеччина.

Коли й удалось англійській та американській буржуазії спритними засобами ослабити революційну боротьбу німецьких робітників, то це тільки на де-який час. А потім вона вибухне ще з більшою силою.

Клара Цеткін, керовниця міжнароднього жіночого революційного руху.

Від всього безладдя, від капіталістичного гніту, що все збільшується, найбільше терплять робітники та селянська біднота, а між ними найбільше жінка.

Не кажучи вже про селянку, що в буржуазних країнах є безправна рабиня, груба робоча сила.

Становище робітниці міста також мало чим відріжняється від становища селянки. Працюючи на підприємстві поруч з чоловіком на одній роботі, праця робітниці оплачується в де-кільки разів менше тільки тому, що вона жінка.

По більшості буржуазних країн нема ніякої охорони матері й дитини. А там, де формально цей закон проведено, як, наприклад, в Англії, капіталісти одночасно з цим видали закон про те, що не може стати до роботи на фабриці жодна заміжня, яка б могла одержувати під час породільні заробітню платню.

Тов. Самойлова—стара революціонерка, керовниця жіночого пролетарського руху на Україні.
Померла року 1921 від холери.

Не дивно, що всі робітниці й селянки буржуазних країн надіються на нас, на Союз Радянських Соціялістичних Республік.

Наші Республіки є зразком для їх майбутнього роскріпачення, це їх найкраща мрія.

І дійсно тільки в одній країні—Союзі Радянських Соціялістичних Республік,—ці завдання зараз переводяться в життя.

Наші робітниці, а з ними й селянки та взагалі трудящі жінки, вповні одержали право й можливість брати широку участь в політичнім та державнім житті нашої країни.

Тому день 8 березня висуває перед нами ще одно завдання — працювати й надалі в справі зміцнення наших Республік, поліпшення стану трудящих, підвищення культури та роскріпачення робітниці й селянки.

Зміцнювати нашу Республіку — це значить зміцнювати наше господарство.

Свідома селянка — незаможниця та середнячка повинні знати, що поліпшити своє сільське господарство вони зможуть тільки об'єднавшись в колективи, артілі та комуни. Свідома селянка мусить вивчати удосконалені способи господарювання й пристосовувати їх в своєму господарстві.

Але не зможе зміцнюватись наша республіка, коли не зростатиме культурний рівень та свідомість селянки. А на селі 80 відсотків неписьменних припадає на жіноцтво.

Неписьменність навертає селянку до попа, церкви, суєвір'я, знахарки та ворожки.

Письменна селянка, що закінчила школу лікнепу і що читає хоч-би тільки свій журнал «Селянку України» розумітиме багато де-чого в житті.

Це саме доводиться говорити й про свідомість селянки. Несвідома селянка легко піде на гачок і куркуля, й попа та контр-революціонера.

Щоб бути свідомою, треба одвідувати сільські збори, делегатські збори, прислухатись до докладів та домагатись роз'яснення всього незрозумілого.

Нарешті мусять пам'ятати не тільки робітниці та селянки, але ще більше робітники й селяне, що не можна відродити нашого господарства, не збільшивши громадської свідомости жінки.

Робітники й селяне в цей день мусять подбати, щоб залучити більше жінок до партійної, радянської та иншої громадської роботи.

Хиби в цій справі залежать не тільки від відсталости робітниці й селянки, а також і від старих поглядів чоловіків на жінку, що не звикли бачити жінку нарівні з собою, в політичній та громадській роботі.

Надія Констянтинівна Крупська.

Треба позбутись такого погляду на жінку. Тоді буде на половину роскріпачена робітниця й селянка.

До партії, до рад, до профспілок, комнезамів, кооперації — ось гасло, що повсяк час стоїть перед робітницями й селянками.

Це гасло на 8 березня мусить переводитись в життя.

М. Левкович.

Більшовицька Радянська революція підрізує коріння гніту й нерівности жінки остільки глибоко, як ніколи не наважувалася зробити це будь-яка партія, будь-яка революція на світі... ЛЕНІН.

До розкріпачення жінки.

Жовтнева революція звільнила нашу жінку від віковічнього рабства і поставила її нарівні з чоловіком. Та не дивлячись на це, наші жінки, а особливо селянки, ще досі перебувають в загоні і не мають змоги та уміння використовувати надані їм права.

Другий Всеукраїнський з'їзд робітниць та селянок, що відбувся в минулому році дав нашому урядові змогу перевірити, як переводяться закони про розкріпачення жінки на місцях. На з'їзді виявилося, що треба вжити спеціяльних заходів, щоб вивести жінку на широкий шлях громадської роботи. Такими заходами є постанови Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету, які вносять значні зміни, як в політичний, так і в економічний стан селянки, робітниці, вдови та батрачки.

Наші Сільради та Виконкоми не можуть похвалитися великою увагою до питань, що особливо цікавлять жінку — селянку і за розвязанням яких вона звертається до місцевої влади.

Ось проти такого недбальства місцевих органів ВУЦВК-ом і винесено низку постанов про те, щоб Сільради та Виконкоми дбали про притягнення селянок до громадської роботи.

Далі. Наша жінка ніяк не може вирватися з старого побуту: ще досі вона тоне в морі ріжних забобонів. Організації, які допомогають жінці вилізти з цього віковічнього багна, потрібують підтримки з боку влади, що й підкреслено ВУЦВК-ом в його постановах. Відповіднім відділам Народніх Комісаріятів дано доручення розробити плани і вишукати кошти для більш широкої організації дитячих ясел, як у місті, так і в селі. Для підтримки матерів—робітниць та селянок утворено спеціяльний фонд допомоги матері, а також, щоб збільшити цей фонд, з 8 березня має відбутися «Тиждень допомоги матері пролетарці та селянці». Організаціям, що тісно звязані із справою охорони здоровля та захисту дітей, як Народній Комісаріят здоровля, Червоний Хрест та Комісія допомоги дітям, доручено на кошти, що одержано від Всеукраїнської лотереї, перевести кампанію поліпшення здоровля дітей, а також робітниць та селянок.

Під час Другого Всеукраїнського З'їзду робітниць та селянок в Харкові перебувало подружжя Марті (обоє французькі комуністи), які вітали З'їзд від робітниць та селянок капіталістичної Франції. На честь їхнього перебування на Україні й ознаменування єдности українського й французького пролетаріяту встановлено 20 стіпендій у вищих школах і рабфаках, щоб дати більше можливости активним селянкам та робітницям одержати освіту. Крім того ВУЦВК-ом переглянуто й доповнено положення про діяльність політичних та громадських установ на місцях. Ухвалено аби КНС подбали про втягнення більшости

Демонстрація в день Міжнародного свята жінки 8 березня 1924 року в м. Миколаїві.

селянок-- незаможниць. А також ухвалено, забезпечувати членів КНС лікарствами з державних аптек, про пільги в організації сільсько-господарських об'єднань, про втягнення вдов та селянок, які не мають змоги вести своє господарство окремо, в колективи та комуни. Що до кооперації, то тут селянці надається право дійсного члена кооперативної організації, як тільки вона внесе членський внесок. Крім того, селянка свій пай може виплачувати частково — грішми або натурою.

Постанови ВУЦВК-у є наслідком спільної роботи делегаток Другого Всеукраїнського з'їзду з Радянським урядом. Ці постанови мусять бути відомими кожній селянці: кожна селянка повинна дбати про те, щоб ці постанови було переведено в життя.

О. Шинкар.

Грицько Плискунівський.

(Член „Плугу“).

Жіноче свято.

Що-ночи
Синьою тайгою
Обходить місяць вільний край,
Залляв новим промінням гони
В далеких селах і полях.

Жіночий день...
Сьогодні свято.
Ідуть дівчата до сельбуду.
Гей будьте в боротьбі завзяті,
Коли гармати
Всесвіт збудять...

В сільраді жінка-головує,
Прийшла од прядки не одна.
Розквітлим хутором керує
І хоче всесвіт об'єднать.

Вона завжди
Така бадьора.
Майбутнє хоче перейнять.
Зітерла працею докори,
Бо здатна завжди працювать.

Ми знову стали
на порозі
Нових комун,
Нових
повстань.
Згадайте-ж поклики ви Рози
І десь
пригноблені міста...

П. Вільховий.
(Член Павлоградської філії „Плугу").

СЕКРЕТА ФАРОВНА.

(З буднів медвежого закутку).

На покуті рядом з „матір божою" портрет Леніна—тут живуть стара мати й молода жінка—дочка.

Шипить—пихка каганець, а на стіні рухлива тінь у хусточці, з олівцем в руках—Секрета Фаровна складає кореспонденцію до газети.

«Нада пириработать»—це заголовок, а нижче каракулями:

«Такі діла. Чоловік Тетяни Ляпц у партії і у колективі, а жінка хоче бути в церковній общині. Мужа вирядила в колектив, а сама несе до попа 2 пуди пшениці і пише у общину і несе туда христить дитину, то це нехарашо, а жену надо пириработать і не затуманівать малесенькім дітям очей. Нада воспитать, чтоби они не знали, что такое релігія.

З хутора Отченаш. Писала Секрета Фаровна».

Мати хропе-підсвистує на печі—вже тричі перекидалась з боку на бік, а Секрета Фаровна все перечитує написане—слине палець і витирає помилки...

...Секрета Фаровна складає кореспонденцію до газети...

А на дворі голодною собакою виє вітер.

Уквітчані кружевом—снігом шибки забирають тепло з хати. Зігнулась у запічку Секрета Фаровна, мотає пряжу й думку гадає...

Миттю промайнула молодість—роки панського знущання... Чоловік у млині дістав сухоти, розлічили й залишились без копійки за душею.

Тяглися, як ледачий віл, чорні дні—білі вішали грабували...

А нарешті: „Повстаньте гнані і голодні,
Робітники усіх країн"...

Чоловік схопив рушницю й досі не повертається...
Мати хворі... Тіль-тіль кінці з кінцями зводю...

Ще раз розгорнула кореспонденцію й прочитала, а потім відірвала штамок старої газети, обгорнула й навхрест зашила сировою ниткою.

Сільрада. Обдерта, не обмазана хата (тут раніше жив дяк) неприємно ріже очі своїми витертими стінами, димом од „штамбургу", лушпинням із кабачків, що ковдрою застеляють вохку долівку.

Тупцюється біля порогу купка селян—на перевибори причвалали. Між смушевими шапками де-кільки хусток кидається в очі.

Забігали—заворушились безголосі, а иноді нервово кинуть:

— Голосуймо за своїх...

Секрета Фаровна запально захищає кандидатів у Сільраду з незаможньо-середняцького населення.

Хвилюється нарід—ніби кущанка овець—кожен хоче говорити, скаржитись, нарікати...

За Секрету Фаровну горою стоять—проти ті, що попали на вудочку безголосих.

Провалили куркульський список кандидатів.

Секрета Фаровна—член Сільради.

Голками шпигає-ріже вітер зі сходу.
Зривається й метеликами кружляє сніг.
Секрета Фаровна з селянами в кузні розмовляє.
З геком, хеком б'є молот...
Жмутом розчітаються—зникають іскри.
Шипить, шкварчить—гартується криця.

— Та ще гемоньська товаряка, оце стоїть їсть... їсть, а тоді подивиться в отой бік, задере хвоста—брик і готова.

— У п'ятницю лопає скоромне... ото вона може й за гріх.

— Вітінар потрібний,—обзивається Секрета Фаровна.

За роботою вдома не счується, як і день промайне.

Миче мички—пряде тонку пряжу, круте вал із клоччя. На ніч залишається мняти прядиво та мотать пряжу... А вечером Секрета Фаровна їде до хати-читальні.

Раніше тут теленькали—з вітром розмовляли розбиті шибки. Блимав-чадив каганець—„коптілка".

Хлопці цигарили доморослий... Дівчата «лускали кавунячі семочки»...

Тепер Секрета Фаровна подружила з молодою вчителькою й, за допомогою передових терармійців, улаштувала Червоного Куточка.

Залюбки слухають, хоч не багато, селянки розмову про життя-буття робітниці з заводу—фабрики. Весь час Секрета Фаровна намагається привабити до хати-читальні Тетяну Ляпц—жінку партійного.

Як приємно, посидіти, почитати, поговорити, коли тепло, світло, чистенько!

Із стін плакати так і лізуть у вічі: „Не бог утворив чоловіка, а чоловік утворив бога!", „Слухай агронома, а не попа"!

Секрета Фаровна, ніби бджола, по краплині, але щотижня приносе як не плакат, то діграми, або портрети вождів революції, книжку-брошуру, газету...

На свайбі-хрестинах перепадає чарчина голові Сільради.
— Відмовитись? Скажуть гордиться! Ех-ма...
Сидять у ряду—рядову й пий.
Нализався Драненко-голова Сільради.
Намагається комаринського утнуть, але—рака спік.
Підібрав штани та хода.
А на вулиці впав,
нарвав,
собаки морду лижуть.

Виліз, хапає із кармапу—пляшка з перваком.

Дрімає Драненко, а червінці метеликами миготять—шелестять...

На вигоні не в один лад крутяться крила вітряків—мелють без патенту.

Повненькі—з лиця червоні-бородаті ведуть розмову про „шпійона"—сількорку, про землеустрій.

— Хоть ала кричи?! Ходе й моя вже невістка в хату-читальню.

— Не хотять робити, шукають легкого хліба.

— Кумків [1]) підбурює проти нашого землеустрію ..

— Не вспієш де слово сказати об своїм горі—зараз тебе в коноверт...

«На чорну дошку.

Драненко наш голова Сільради
Злигався з куркулями,
Нахильці п'є самогон. При
царі він був столоначальником,
нахваляється на мене, а я втікти
не можу, бо мати хворіють.

З хутора Отченаш, писала Секрета Фаровна».

„Негайно розслідувати—по телефону Райміліції",—надписав зеленим атраментом поважний прокурор.

— Кинь, дочко, з люцьми з'їдатися... О-о-ох... дай огірочка!

— Вам кислого не можна—молока принесу.

Вийшла за хвіртку Секрета Фаровна й не знає куди йти. Скрізь поблизу напозичалась...

Совість лиже серце, ніби віл - грудку соли.

Драненко—голова Сільради відбудував хату й закликав батюшку освятити—написати хрести на вікнах, щоб забезпечити себе від чорта та жити щасливо:

їсти сало
й на соломі спати біля лежанки після двох-трьох пляшок...

Зійшлися „пристойні—богобоязливі" люде.

Анюта й Манька, не то вдови, не то кинули чоловіків, самогону принесли.

Радо пораються біля печі, спішать догодити гостям.

Драненко кулаками вигнав свою жінку, бо в душу запала Манька.

— Дзиґа, а не жінка—по городському малює обличчя.

Анюту те-ж знають—не один дякував, сціпивши зуби, за пранці, за розбите сімейне щастя.

Рудіє, ніби квас, самогон на столі.

Де-хто спиною витирає стіни, а в де-кого, що на умі, те й на язиці.

Батюшка „упріли"...

А в Нехтодія Семеновича—голови „КУВЕПЕ" [2]) з думки не сходе Секрета Фаровна.

— Насмішку строє над революцією. Замісць хлака—прив'язала до оглоблі бурякову спідницю.

— Заарештуємо!

— Драненко, ти ж першої ґільдзії п'яниця!?

— Лий йому повну шклянку!

— Оце аж через пуп перескочило!

Облив самогоном Драненко свою синю чумарку.

Схиливсь до Маньки й рукою пригорнув до себе.

— Ніби зорі твої очі. Як був я писарем... столоначальником, чорт візьми був! (вдарив кулаком по столі)—тоді ще різали мою душу твої очі. По вік не забуду й буду богу молитись... Маню, підеш за мене?!

— А розвод узяв?!

— На чорта тобі розвод—ось справка. На прочитай, Нехтодію, бо мені не повіре?

[1]) Членів КНС.

[2]) Комітету Взаємодопомоги.

— „Справка.

Дана сія граждан. хут. Отченаш
Драненко Нестир у тим, що он действительно вдов и нуждається в жонѣ. В чому удостоверяется
выборный
Савусык".—

— О!?

— Через тиждень весілля!

— Заквасюй, дівчата!

Підтюпцем іде до дому Секрета Фаровна. Серце тьохкає, вся знервована, вся в пазурях сорому.

— Казала: Марисю, не давай мені докладу, так ні-ж „доповню" тай „доповнила"—тик—мик і сіли... А людей скільки було! Підірвали авторитет. Буде балачок повнісінька слобода. Напишу сьогодні ж до газети, щоб з району надіслали партійця.

...У хату всунулась п'яна орава...

Засунула кілочком сінешні двері та миттю на піч до матері. Поставила каганчика на коміна й читає „Поштову скриньку" в газеті—де й дізналася, що останнього дописа редакція на розслідування надіслала.

— Щось за гомін...

Гупнуло в двері. Бряжчить вікно.

— Бий двері!?

— Лізь у вікно!?

— Нехтодію Семенович, за мною!?

Очі Секрети Фаровни збентежено снують... зупинились на каганці, дмухнула й темрява схопила в свої обійми...

Теленькнуло—брязнуло шкло. Тріснула рама в вікні, у хату всунулась п'яна орава.

Зойк.

Роспач.

П'яний сміх...

А в цей момент на подвір'я Райміліція.

— Хто тут!?. Виходь!?.

Про Червону Армію.

Ще в перші місяці після скинення царату, почали організовуватися добровільні робітничі загони, що готувалися до майбутньої боротьби з капіталістами та поміщиками.

Оці озброєні загони звалися Червоною Гвардією.

М. В. Фрунзе, Народній Комісар військових справ і голова Революційної військової Ради Союзу Радянських Республік.

Коли в Жовтні 1917 року, владу взяли робітники та селяне, до цих загонів приєдналися революційні частини старої армії і разом з робітничими загонами захищали Радянську владу в перші дні її існування.

Та що далі, то більшала ворожа зграя й напосідала на нас з усіх боків. Проти неї треба було виставити не на скору руку утворені загони Чарвоної Гвардії, а велику гарно організовану збройну силу.

І вже в лютому 1918 року, цеб-то рівно 7 років тому, видано було декрета про утворення Червоної Армії.

В Червону Армію йшли не тільки по добрій волі, а й по мобілізації. В той час це необхідно було, бо від боєздатности нашої армії залежало існування Радянської влади.

І Червона Армія міцнішала і збільшувалась.

Всім відомо, як героїчно одбивалася вона від наскоку недобитків, панських: Деникина, Юденича, Колчака, Краснова, Петлюри, Скоропадського та инших.

Протягом трьох років всіх ворогів було розбито. Виріс другий фронт господарчий, і Червона Армія почала зменшуватися в розмірі, а де-які її частини переходили на трудовий фронт.

В часи горожанської війни Червона Армія мала в своїх лавах біля 5.500.000 чоловіка. Зараз-же, коли ми працюємо в мирних обставинах, така кількість нам непотрібна, бо це дорого коштуватиме державі.

І в даний мент постійна армія наша має в собі не більше, як 600.000 чоловіка.

Та це не значить, що ми безсилі. Доки нас оточують панські буржуазні держави, доти ми повинні бути готовими до нових боїв.

Ми зараз маємо так звані теріторіяльні частини, що охоплюють велику силу трудящих, завжди готових до бою.

Радянська влада—миролюбива влада. Війни ми ні з ким не хочемо. Отже всякий напад на нас ми повинні відбити.

Наша Червона Армія сильна тим, що збудовано її не на фельдфебельських мордобоях та на задурюванню салдацької маси, а на свідомости робітників та селян.

Робітники та селяни бачуть, що Червона Армія захищає землю і волю здобуту в Жовтні, що червоноармієць, такий же громадянин, як і всі трудящі, що він нарівні з усіма обирає робітниче-селянський уряд своєї країни.

Далі трудящі бачуть, що в Червоній Армії треба служити не $3^1/_2$, а тілько 2 роки, що в терчастинах служать лише 5 місяців, та й ті розподілено аж на 4 роки, що з Червоної Армії повертаються не забитими перевертнями-гультяями, а письменними розвиненими, свідомими громадянами своєї республіки.

І оце все дає нам право надіятись, що коли панські держави спробують знову на нас нападати, то ми своєю єдністтю, своєю свідомістю, згуртувавшись в залізних лавах Червоної Армії дамо їм належну одсіч.

Для цього треба робітникам і селянам всебічно підтримувати нашу Червону Армію, тримати з нею найтісніший звязок.

Змичка робітниць та селянок з Червоною Армією (на Кременчукчині).

Т. Ленін особливу увагу уділяв зв'язкові жінок робітниць та селянок з Червоною Армією.

Всім селянкам треба пам'ятати це і підтримувати Червону Армію.

Кириленко.

Пав. Усенко.
(Член „Плугу").

Звіздослави.

Вечером ждатимеш, матінко,
Сина з Червоної армії,
Будеш дивитися з хати
Сина чого не видати.

Чому немає і досі
Сина твого звіздоноса.

Поле в долині мовчатиме...
Враз! комсомольськими чатами
Ми принесем вість на село,
Шефи-волхви, звіздоноси!

Буду я, матінко, буду!—
В мене зоря п'ятикута.

Гонами край шляхостелиться...
Хто з нас до-дому повернеться!?

Може згада матірок!—
Гей, комсомоль!
На село,
На ярок!

КНС і жіноцтво.

(КНС—Комітети незаможніх селян).

В організаціях КНС ще дуже мало жінок. По відомостям ЦКНС на 1-ше листопаду 1924 року було в КНС на Україні всіх членів 853.000 (беремо круглі тисячі, щоб було простіше) з них 720.000 чоловіків і 133.000 жінок. На 1-е листопаду 1923 року було всіх членів 582.000 з них 489,000 чоловіків і 93.000 жінок. За один рік в Комітетах незаможніх селян прибавилось 271.000 членів з них 231.000 чоловіків, а жінок тільки 40.000. Пересічно один сільський Комітет збільшився за рік на 23 чоловіка і 4 жінки. Як бачимо чоловіків прийшло до КНС більше як в п'ять раз. Звідци видно, що за рік до КНС увійшло дуже мало жінок та що на цей бік роботи треба звернути більшу увагу. Зараз ми маємо в КНС 17% жінок. Це переважно сільські вдови—одиночки, але багато ще поза межами КНС незаможніх вдов, дівчат, а особливо жінок з сім'ї членів КНС.

До цього часу чоловік думає, що тільки його діло бути на зборах, рішати громадські справи, бувати в хаті-читальні то-що. Для жінки (для баби) цього не треба; її робота-дома в хаті. Та й не з її, мовляв, розумом мішатись в громадські діла, в великі справи. Буває й так, що чоловік соромиться разом із своєю жінкою йти на громадські збори. Засміють люди, особливо кулаки. От, мовляв, голота їсти не має чого, а вона на збори ходить. А чому ж на хрестини—на весілля не стидно йти з жінкою? Звикли й ходять же. Треба, нарешті, стати новим, культурним громадянином та забути оці старі заскорузлі дикі погляди на жінку. Не звик іти разом з жінкою, дай їй волю гуртуватися з своїми близькими сусідками та нехай іде з ними разом. А буває й так: почала жінка ходити на збори КНС, в хату-читальню чи то на зібрання жінок-делегаток, а чоловік здіймає зараз цілий ґвалт. І кури не на своєму сідалі сіли, і поросяті не так дано їсти і вечеря не смашна і...і...і... лиха година. А можна ж зробити так, щоб все було лихо-тихо. Не в кожній сім'ї треба хату на ключ замикати: більше того, що є кого на господарстві лишити дома.

Несвідома, небувала та некультурна мати—це лихо сім'ї. Чоловік завжди більш свідомий, більш культурний, бо він більше вештається по світу. Росте в сім'ї молоде покоління—його не виховує батько, а завжди доглядає та виховує на свій лад затемнена, забита, затуркана сільська наша жінка—мати. Що доброго, що світлого вона може дати своїм дітям? Як стане маленьке лепетати та вміє дати „дульку" татові, мамі дядькові,—радощам немає кінця. А як ще підросте та вміє сказати якесь пакосне слово той це радощі. Коли б то одні такі „радощі" біда ще не була б велика. Буває часом роботи багато в хаті і коло хати. Жінка бігає, метушиться, а тут діти налазять. Вона їм дасть „облизня" по потилиці, деркачиком по спині та під піч.

А погляньмо і на тих, що вже в школу ходять. В школі „Жовтенята", в школі „Юні Ленінці" вчаться давно без „Отченашу". В школі то не моляться, а вдома мати різкою січе, катує та приказує: „молися, сяке та отаке, бо я тебе в гроб закатаю"... І молиться „слізно" дитина.

От, як бачите треба рятувати жінок від такої роботи, треба рятувати дітей, треба дати жінкам світ через громадські організації, треба ліквідувати їх неписьменність та темряву. Чоловіки повинні покинути старі звички, забути „жена да убоїться" та будувати своє сімейне життя по новому, по культурному.

2-й Всеукраїнський З'їзд робітниць та селянок показав, що робітниця і селянка має великий хист до організації та громадської роботи. Через жіночі організації в наших Радянських Республіках скоро друга половина людства (жіноцтво) мусить стати нарівні з чоловіком до громадської роботи, до будування нового життя. Треба нашим низовим, особливо сільським організаціям свідомо поставитись до організації жіноцтва.

Всеукраїнський Виконавчий Комітет 5-го січня 1925 року переглянув всі резолюції жіночого З'їзду та ухвалив низку постанов в напрямку поліпшення правового, громадського та культурного рівня жінки, особливо селянки.

Головне те, що всі наші радянські та громадські установи повинні притягнути жіноцтво до праці у всіх наших установах. Особливо зараз сільські Комітети незаможніх селян повинні відчинити широкий вступ незаможнього жіноцтва до КНС. Бували випадки, що керовники КНС на селі ставились вороже, або не щиро до прийому жіноцтва. Буває й так, що й жінки не дуже охоче то йдуть до КНС. Тут треба пильно виявити причину: чи винен КНС своєю поведінкою, чи—несвідоме жіноцтво. Зараз є час. Хиби треба виправити та взятись як слід за діло: незабаром і 8-е березня, коли буде Всесвітне жіноче свято. Отже до цього свята бажано, щоб наші КНС в кожнім селі закликали не один десяток жінок в свої організації. Треба в день цих жіночих свят мати вже наслідки праці.

Член президії ЦКНС **Я. Медвідь.**

Селянки в сільрадах.

По семи губерніях України вже закінчились перевибори до сільрад. Складаючи підсумки перевиборів, треба вказати про кількість селянок, що ввійшли до складу нових сільрад.

Коли порівняти з минулим роком, то участь жінок в роботі сільрад цього року збільшилась вдвічі. В сільрадах на Волині нараховується 13,6 відсотків жінок, на Поділлі—15,8 відсотків, на Полтавщині—11,7 відсотків, на Київщині—14 відсотків, на Катеринославщині — 16,5 відсотків, на Донеччині — 11,5 відсотків і на Одещині—15,6 відсотків.

Крім того є окремі сільради, де працює біля 25 відсотків жінок. Приклади цьому ми маємо на Катеринославщині та в селі Мурафі й Травні на Поділлі, де на вибори прибуло 100 відсотків селянок, а в 1923 року на перевиборах не було жодної жінки. До нової сільради на 50 чоловік обрано 9 жінок.

В Миколаївській окрузі на Одещині участь жінок в перевиборах сільрад збільшилась майже в 3½ рази проти 1923 року.

По инших місцевостях України участь жінок в виборах сільрад також значно збільшилась, коли порівняти з виборами 1923—24 року. По де-яких селах роботі жінок в сільраді перешкоджали чоловіки,— мовляв, жіноча справа сидіти дома. Але ці перешкоди не мали успіху, і кращі селянки є членами сільрад. Гасло Володимира Ілліча: „кожна куховарка мусить навчитись керувати державою“ все більше й більше переводиться в життя.

Але коли придивитись до роботи селянок по окремих сільрадах торішніх виборів, то можна сказати, що більшість із них не виконали як слід того, що їм доручалось. Є села, де ухвалювалось ще торік організувати на селі школи кройки та шиття, на літо організувати ясла для дітей, заохотити селянок до лікпунктів, до кооперації, в ячейку друзів дітей, але ці постанови ще й досі не переведені в життя. Оце й є хиба в роботі селянок-членів сільрад, що не змогли разом з передовими селянками перевести в життя того, що сами ухвалювали.

В цій справі на роботу селянок—членів сільрад впливало ще й те, що де-які селяни до своїх жінок ставляться, як до рабинь, які повинні сидіти дома, доглядати господарство та нянчити дітей.

Всякий свідомий селянин цей погляд на жінку повинен давно вже забути.

Жінка—селянка може брати участь в громадській роботі на селі так само, як і чоловік. В цій роботі чоловік мусить стати першим помішником жінці.

Тепер селянкам—членам сільрад нового складу треба взяти на увагу всі хиби минулої роботи серед селянок їхнього села й дружніми зусиллями виправити їх.

На допомогу селянкам в цій справі мусять стати передові селянки, що організувались в делегатські зібрання. Насамперед треба з'ясувати перед селянками та селянами значіння всіх засобів та кампаній, що переводяться в роботі серед селянок, як ось, наприклад, про прилучення до кооперації, про значіння лікнепу, то-що.

І тільки організовано виконавши цю частину роботи при допомозі всього сільського суспільства, всі завдання роботи серед жінок будуть виконані.

П. Артецький.

Конференція селянок Переяславського району, Золотоноської округи.

П. Є. Коваленко.

(С. Ново-Таврійське, на Катеринославщині).

Товар. Коваленко народилась 1899 року. Батьки її були батраки і служили в панських економіях. Сама вона з десяти років пішла у найми.

В 1919 році тов. Коваленко вийшла заміж. Але в 1921 році її чоловіка забили бандити. Після цього тов. Коваленко вступила до жінвідділу. Разом із ком'ячейкою організувала в селі Дитячий дім. Далі була завідуючою жінвідділом в М.-Лукашівському районі.

В 1923 році її обрали головою Комітету незаможніх селян. Через півроку ОкрКНС послав її вчитися до партійної школи. В партійній школі тов. Коваленко вступила до партії. По скінченню школи, вона повернулася назад до свого села.

Зараз тов. Коваленко обрано за голову Ново-Таврійської Сільради.

Лютнева революція.

(12—III (27—II) 1917 року).

12-го березня буде вісім років, як трудящі Російської держави повалили владу царя.

Але лютнева революція не визволила ні трудящих взагалі, ні жінок зокрема з пазурів капіталу, буржуазії. Справжнього, цілковитого визволення трудові маси досягли тільки під час Жовтневої, робітниче-селянської революції.

Та, не дивлячись на це, лютнева революція проте мала величезне значіння,—вона була першим кроком трудящих до захоплення політичної влади в свої руки.

Наша країна була відсталою країною. Жоден народ на світі (принаймні, в Европі) не зазнав такого гніту, якого зазнали народи колишньої Російської імперії під час царату. Жодна жінка инших країн не була так поневолена, як жінка царської Росії. А через те лад, що панував у сусідніх європейських державах, трудящим Росії здавався «земним раєм». Нема, мовляли, там жандарського чобота, нема рабства й поміщицького канчука: демократичний (народній) там лад.

Та не так воно було (і зараз є) в отих «демократичних» державах. Правда, нема там царів, але зате є буржуазія, що тримає владу в своїх руках. Є в тих державах парламенти (законодавчі збори виборних представників від народу), але цими парламентами лише замазують очі трудящим, бо до них попадає буржуазія. А раз в парламенті засідає буржуазія, значить вона (буржуазія) творить в державі свою волю. Це, виходить, свобода на словах, а на ділі — панський гніт, пригноблення трудящих.

Зрозуміло, що з перших днів лютневої революції трудящі маси, які тільки-що вирвалися з царського ярма, хилилися в бік отої «куцої свободи». До неї навертали їх меншовики, ес-ери та инші буржуазні партії, які в перші дні революції захопили владу до своїх рук.

Зараз, на восьмому році Жовтневої революції, всім трудящим стало зрозуміло, куди вернули отї «оборонці народу» — меншовики та ес-ери. Але тоді треба було роз'яснювати, треба було ще тільки збірати до купи та організовувати тих, хто вже зрозумів, що боротьба з капіталом на цьому не кінчається, що повна перемога ще попереду. Треба було готуватися до Жовтня. Ввесь тягар підготовки до Великого Жовтня взяла на себе робітнича класа і її проводир Комуністична партія більшовиків. І з цього погляду лютнева революція була не тільки буржуазною революцією, що звалила царя й передала владу капіталістам, а й етапом до Жовтневої революції. Лютнева революція дала можливість пролетаріятові використати «демократичні свободи» для організації Жовтневої перемоги.

В цьому й полягає — головне значіння лютневої революції.

Для нашої радянської жінки лютнева революція зв'язана ще з дуже знаменним фактом.

Як відомо, лютневі революційні заворушення почалися з невдоволення в тодішньому Петрограді народньої маси на брак харчових продуктів по крамницях. Найгостріше це невдоволення виявляли жінки салдатки в чергах за продуктами.

Розуміється, це ще не був організований, свідомий виступ петроградських робітниць проти царської влади.

Але цей факт мимоволі звязується тепер, у восьму річницю лютневої революції, з тим широченним жіночим рухом, що в наш час охопив робітниць і селянок. Цей звязок, ця схожість жіночого руху 17 року з сучасним рухом є лише зовнішньою схожістю. В 1917 р. жіночий рух, що був направлений проти царської влади, був напівсвідомим рухом голодної обездоленої жінки, скорійше був бунтом одчаю,

Сучасний же жіночий рух є свідомим проявом жінки громадянки, що вийшла на широке поле громадського будівництва, жінки організатора свідомої своєї комуністичної мети і засобів до її досягнення.

М. Яловий.

ЛЕНІН І СЕЛЯНСТВО

Ленінова наука про селянство.

Тепер багато говорять про те, ніби комуністична партія бере якийсь «новий курс», веде нову лінію що до селянства. Почали, мовляв, комуністи про заможніх дбати, а про бідноту забувають.

Велика помилка, Ленінським шляхом комуністична партія йшла і тепер іде. Товариш Ленін іще 1922 року дав нам такий заповіт:

„Треба зімкнутися з селянською масою, з рядовим, трудовим селянством і почати рухатися вперед безмірно повільніще, ніж ми мріяли, але зате так, що справді рухатиметься з нами вся маса“.

Оцей Ленінів заповіт і виконує комуністична партія і радянська влада, аж ніяк не забуваючи про бідноту, бо це про неї і сказано, що вона, б днота міська й сільська, все пролетарство, має зімкнутися із широкою селянською середняцькою масою.

Як учив товариш Ленін про цю «змичку» про союз робітників і селян? А ось як:

„Ми розуміємо цей союз так: пролетаріят звільняє селян від експлоатації (визиску) з боку буржуазії, звільняє від керовництва і впливів буржуазних, він притягає селян до себе, щоб спільно перемогти експлоататорів“.

Що-ж буде після тої перемоги? На що вона здалась? Яка мета тої великої класової боротьби?

Мета — встановити рівність, між людьми, щоб не було класу буржуазії і класу пролетаріяту, щоб не було багатих і бідних, хазяїв і робітників, щоб був соціялізм, коли не буде власности, а все спільне. Як же буде тоді з селянством? — Слухайте Володимира Ілліча.

Тов. Ленін на трибуні.

„Соціялізм є знищення класів. Щоб знищити класи, треба насамперед, скинути поміщиків і капіталістів. Цю частину задачи ми виконали Але це тільки частина, а до того ще й не така важка. Щоб ізнищити класи треба ще знищити ріжницю між робітником і селянином, зробити всіх робітниками. Цього не можна зробити відразу. Це задача куди трудніша й до того довгочасна“.

Як же це зробити? Як поліпшити життя селянське й перейти до соціялізму? Як жити селянам?

Каже про це товариш Ленін так:

«Жити по-старому, як жили до війни, не можна. Таке марнотратство людської сили і праці, що сполучене з дрібним окремішнім селянським господарством, далі бути не може. Вдвоє, втроє більше було б виробництво, вдвоє, втроє зберігся й людский труд для хліборобства й хатнього господарювання, коли б ми від цього подрібленого маленького господарства перейшли до господарства громадського».

От як хотів переробити старий лад на новий товариш Ленін, як хотів знищити ріжницю між робітником і селянином — через колективізацію, гуртову працю, кооперативну справу.

Знав добре товариш Ленін, як це важко зробити. Важко тому, що середній селянин почасти власник, почасти трудівник. Подвійна природа в нього. Він живе своєю працею, нікого не визискуючи і це споріднює його з робітництвом. Але він має сяку-таку власність, майно — і це тягне його до буржуазії, відштовхує від робітництва.

Та не вчив тов. Ленін ніколи, щоб одбирати власність у селянства, як це ми зробили з поміщиками й капіталістами (це одібрання зветься «експропріяцією»). Не таким способом селянина в робітника обернути можна. А яким же? Слухайте слова Ленінові:

«Завдання тут — не експропріяція середнього селянина, а в тім, щоб узяти на увагу особливі умови життя селянського, в тім, щоб учитися в селян способів переходу до кращого ладу і не сміти командувати».

Всяке насильство що до селян тов. Ленін не допускав, лаяв, забороняв. Він знав, що саме життя навчить селян любити колектив, іти в колектив. Він учив так:

«Тільки в тому разі, коли вдасться на ділі показати селянам переваги громадського, колективного, товариського, артільного обробку землі, коли вдасться допомогти селянам через те товариське, артільне господарство, тільки тоді робітничий клас, що держить у своїх руках державну владу, справді докаже селянам свою правоту, справді притягне на свій бік міцно й кріпко багатоміліонову селянську масу».

Так ми робили, робимо і робитимемо — по ленінському.

С. Пилипенко.

Звільнення народів від гніту імперіялізму, звільнення робітників і робітниць від гніту капіталу посувається вперед. І перед ведуть в цій справі цілі десятки й сотні робітників і робітниць, селян і селянок. А тому ця боротьба за визволення праці від гніту капіталу неодмінно скінчиться нашою перемогою на цілому світі.

ЛЕНІН.

СТОРІНКА ЮНОГО ПІОНЕРА

Про дитячий рух.

„Завдання ЛКСМ виховати з дітей села піонерів боротьби з темрявою, з заскорузлістю села, піонерів коперування колективної праці, виростити ті сили, що повернуть село на шлях до соціялізму".

Н. Крупська.

Червоні галстуки починають мелькати на грудях селянських дітей, червоні галстуки носять піонери. І там де з'являється піонер зникає розбішацтво, неслухняство, лінь і крадіжки. Кращає поведінка дитини й підніміється успіх—при навчанні в школі.

Діти—піонери ростуть і виховуються по новому, йдуть за комсомолом та компартією. Піонер села—це перша ластівка, що несе за собою весну. Піонер це культурна революція села, це закріплення звязку робітника з селянином, бо піонер села й міста міцно звязані поміж собою піонерською згодою й свідомістю.

Юні піонери в таборі.

Організації чи колективи „ЮП" (юних піонерів) ми звемо дитячим рухом. Не мішає нам зараз в де-кількох рядках розібрати що-то є дитячий рух та звідки й чого він виник. Дитячий рух—це є стремління дітей до самоорганізації, до безпосередньої й активної участи в тій боротьбі, що ведуть робітники та селяни з буржуазією за цілковите визволення з під її гніту, за майбутній комунізм.

Чи природньо, взагали, дітям боротися разом з старшими? Чи розуміють діти завдання цієї боротьби? На це не важко відповісти, а саме: діти можуть боротися разом зі старшими, хоча б навіть тому, що вони разом з ними страждають. І мало лише страждань таких як голод, холод, і т. д. а діти нарівні з старшими експлоатувалися й гнітилися пануючими класами.

Дітей визискували навіть більш, ніж дорослих. Дитяча праця вживалася як на заводах і фабриках біля машин, так і в сільському господарстві у куркулів. Виконуючи роботу за дорослих діти одержували платню вдвічі, а инколи й утричі меншу. Таким чином капіталісти на дитячій праці наживалися ще більше.

Звідси виходить, що класова боротьба, як лише вона роспочалася втягла до себе й дітей робітничого населення. Найперші дитячі комуністичні організації виникли в Німеччині в 1920 році.

Школи в Німеччині, так як і в инших буржуазних державах, ставили своїм завданням виховувати з дітей пролетаріяту прислужників буржуазії. Забивали їм голови молитвами, піснями про царів й т. инш. Рядом з цим в школах велась агітація проти революційного руху, що починав вже ширитись по цілому світі, проти комуністів і комунізму. Вчення комунізму вони називали „отрутою дитячої душі".

І ось на тлі всього цього починається дитячий визвольний рух. Діти починають виступати проти буржуїв—фабрикантів, проти вчителів, починають вимагати від уряду звільнення з в'язниць їхніх батьків робітників, заарештованих за революційну роботу.

Так виник дитячий комуністичний рух в Німеччині, а Комсомол уже цей рух прибрав у організовані форми. Слідом за німецькими дітьми, по їхньому прикладу виникли дитячі організації і в нас і в багатьох державах.

Зараз дітей, організованих в комуністичні організації нараховується по державах:

Німеччина	40,000
Англія	1,500
Чехо-Словаччина	5,000
Франція	3,000
Італія	4,000
Норвегія	6,000
Швеція	1,000
Фінляндія	9,000
Болгарія	3,000

Ще є дитячі комуністичні організації в Північній Америці, Аргентині, Австралії, Південній Африці. Цікаво, як організувалися дитячі комуністичні групи в Америці. Під час голоду в Росії в Нью-Йорці й по других містах зорганізувалися організації „Червоних Розвідчиків". Метою цих організацій було допомогти голодним дітям Росії. Організації „Червоних Розвідчиків" і поклали початок дит. ком. групам.

В Росії ці організації виникли на початку 1922 року, а на Україні в кінці того ж року. Зараз дитячий комуністичний рух Союзу Радянського є наймiцнішим в порівнянню з другими країнами і нараховує в своїх лавах більше за 500.000 дітей.

Василь Худяк.

Цішка Гартни *).

РОЗПУСНИЦЯ.

(Оповідання).

— Злодій ти, злодій! До чого ти мене довів, проклятий!

Явдоха схилилася на стіл, підперла рукою голову й замислилася. На її блідому, засмученому обличчі відбилися тії муки, що довелося їй пережити за останні два роки, тоб-то саме з того часу, коли її чоловік, Харитон, перестав посилати гроші з Америки, зрадив її і, як переказували, зійшовся там з якоюсь иншою кебетою. З запалих очей Явдошиних котилися одна по одній на бліді щоки буйні, мов коралі, рясні сльози, зрошуючи своєю теплою вільгостю сорочку.

Олеська, маленька дочка Явдошина, зморена, покривджена сирітка, сиділа проти матері й, дивлячись на неї, все намірялася плакати.

— Цить, донечку, цить, моя люба, — заспокоювала її мати,—піди краще, рідненька, та подивись де молодшенькі наші. Піди, котику мій...

Та Олеська не відступала, ніби боючись покинути її самотню.

— Ох, і що ж мені ще до його писати?—спитала сама до себе Явдоха, голублячи доню.

Олеська здвигнула плечиками й відразу одказала:

— Напиши, матінко, що про мене, він наш згубитель, кат наший...

Явдоха гірко посміхнулася, ніби погодившись із донькою, й трясучою рукою вивела на брудному папері високими, кривими літерами задиктовані Олеською слова. Вивела їх, подивилася на листа, подумала трошки й підвелася з лави.

— Що, кінчила вже писати, мамо?

— Ні, донечку, це я так... перепочину...

В цей мент гуркнули двері. Явдоха похапцем за листа та в пазуху, сама одвернуласа, сіла на ослоні й чекає.

За хвилину ввійшла Паруля, мати Явдошина, старенька, миршава, але ще рухлива бабуля.

— Добривечір, доню!—привіталася вона.

— Вечір добрий! — одказала Явдоха, — сідайте бо, — подаючи дзиглик припросила, либонь заморилися, ідучи сюди: адже неблизький світ.

— Так, донечку, дуже таки стомилася. Відомо, старощі своє беруть, — охаючи й крехчучи казала Паруля, тяжко сідаючи на дзиглик. Сіла й глибоко зітхнула.

— Ну, що доброго чувати в тебе, Явдохо? Мо, часом Харитон що пише?

— Ні, мамочко, нічого не пише, хай його горлиця заріже, пропадати мені доводиться через нього.

В очах молодиці заблищали сльози.

— Мамо, не плачте,—попросила маленька Олеська й сама заплакала.

— Цить, котику, цить,—втишила її Паруля.

— Коли ж бо наш татко такий бридкий. Ми з мамою писали до нього листа і я дописала, що він — згубитель наш.

— Листа писала? Про що ж бо це? — зацікавилася Паруля.

— Ой, мамочко, я вже й сама не відаю, про що стану писати. Нехай він там собі в'язи скрутить, гадина проклята! Це ж бо не жарточки, до чого він довів нас... Хоч із голоду пропадай. Діти зовсім звелися. Люде сміються, плещуть усяке, коли ти здобуваєш якось там кавалок хліба... Не знають люде жалю, а плескати язиком—ото їм любощі.

Заломивши руки, Явдоха заплакала. Паруля, глядячи на дочку, також засльозилася й витерла подолом запалі очі свої.

Тим часом на дворі сутеніло. Останній промінь сонця зник і по кутках почав тулитись морок.

— Олесько,—звернулася Явдоха до дівчинки, — піди, дитинко, пошукай Семенка, бо ж він, неборака, цілісенький день не ївши.—Піди, донечку.

— Добре, мамонько, — пролепетала дівчинка й хутко викотилася з хати, міцно стукнувши дверима.

— Явдохо, Явдохо!—крізь плач вимовила стара, озирнувшись по хаті,—скажи мені, доню, чи ж то правда, що про тебе люде базікають, ніби ти... ніби ти, доню, бахурів до себе приймаєш? Скажи, доню, що то за лихий поговір? Ой, клята доля, кляті й люде!

— Скажи, доню, що то за лихий поговір?..

Явдоха здрігнула всім тілом, швидко заходила по хаті, не знаючи, як одказати матері: признатися — сумління не велить, стаїтися—так самій болюче. По мовчанці якій, вирішила таки схлудити:

— Мамонько, все те—брехня. Плюньте межи очі тому, хто казатиме вам таке. Ой, же й зараза в нашому містечку яка! Очі б тобі повиколювали, камінням би закидали, коли б силу мали. І пощо вони на мене напосідаються? Що я їм поганого зробила? Чи я перешкоджаю кому, чи впоперек дороги стала?

— Та вже світ такий лихий, Явдохо! Додивляються, ніби за злодієм... Треба, донечку, так жити, щоб ніхто й колупнути не міг.

Явдоха мовчала. Міцно, глибоко зітхнула й подивилася у вікно.

— Що, не видно дітей?—спитала Паруля.

— Десь немає. Та прийдуть зараз. Потраплять і поночі... Певно й вам, мамо, доведеться йти, поки зовсім не зночевіє. Поки дотюпаете помаленьку...

Паруля ніби й забула, про що тільки-но з дочкою размовляла й раптом підвелася.

— Так, так, Явдохо, піду вже я, — промовила, позирнувши у вікно,—ой, та й і темно вже стало,—додала й подалася з хати.

---

*) **Цішка Гартни** (справдішнє ім'я Дмитро Жилунович) відомий білоруський народній письменник і революціонер. Був головою першого Білоруського революційного уряду. Замолоду грабарював і через те його твори присвячені життю трудового народу, писані простою зрозумілою мовою й пересякнуті любовію доі робітників і селян та ненавистю до їхніх гнобителів. Ще 15 років Цішка Гартни вступив у соціял-демократичну партію, а з 1917 року є членом комуністичної партії. Письменство й революційна праця тісно сплелися в його вдачі й стягли йому велику славу серед трудящих мас Білорусії.

С. П.

Явдоха провела мати на вулицю, запросила ще навідатися в неділю або-що, й забравши на руки малого Семенка, що клипав до хати, разом з Олеською, повернулася в господу.

Було вже зовсім темно. Явдоха засвітила гасника. Моркотним, жовтявим світлом заклипав він, пустивши по стінах чорні, лапасті тіни.

— Ось і світло, ось і світло, діточки ви мої любі, маленькі,—проспівала-промовила Явдоха, — побався з Семенком,—звернулася вона до Олеськи, а я пошукаю чогось попоїсти.

Підійшла до печі, відчинила заслонку й витягла два маленьких горщики.

— Ось, дітки, їжте!—проказала, подаючи дітям один горщик із трьома ложками в ньому та по кавалочку хліба.

Згрудилися біля припічку діти й швиденько почали вправлятися з горщиком, ніби вони нічого за цілий тиждень не бачили в очі.

За скілька хвилин горщик спорожнів, а від хліба лишилися крихітки, мов маковинки.

Сама Явдоха нічого не їла.

— Ну, вкладайтеся, дітки, — наказала вона, взявши меншенького й поклавши його в запічку на якихось брудних лахміттях. Олеська слухняно скочила на піл і положилася біля братіка...

Явдоха обтерла лаву, сіла близько гасника і діставши з-за пазухи недокінченого листа, прилагодилася на припічку його дописувати.

— Як же йому кінчити? Яке слово поставити, щоб його, клятого, там пройняло наскрізь? Чи тую продажну душу щось пройме?—подумала вона й узялась одшукувати в пам'яті тих чи инших слів. Одне по одному, цілою чередою закрутилися вони в Явдошивій голові, ніби просячись кожне відбитися на папері. Явдоха вилучила де-котрих і вже пригнулася над припічком, щоб писати, коли раптом у вікно хтось постукав.

Явдоха мимоволі схаменулася, але хутко заспокоїлася й підбігла до вікна.

— Хто там?—запитала вона.

— Я... я... Лукаш.. Пусти, Явдохо, пусти—и!

— Та чого тобі? Чи ж не соромно з вечера... упікнула вона притишеним голосом.

— Пусти, пусти, Явдоню, я... з грішми. Я... я три карбованці приніс... і за старе розплачуся...—донісся з надвору просячий голос.

Явдоха відхилилася від вікна й радісно прошепотіла:

— Три-и карбованці! Три карбованці! Це ж на три тижні жити з дітьми.

І поспішно, не думаючи вже більш ані за що, кинулася в сінці, відчинила двері й кликнула:

— Ну, йди! Йди-но, Лукаше!

П'януватий, але твердий на ногах, хутко опинився в сінцях здоровий, грубезний чолов'яга.

— Явдохо, та де ж бо ти? — запитав він, не бачучи Явдохи.

Вона не відповіла, але брязнула засовом.

Лукаш зробив скілька кроків на брязк, розчепірівши руки й обмацав Явдоху.

— Почекай, чого ти...—хотіла щось іскказати вона, але Лукаш вобіруч притяг її до себе, перепинивши мову й почав заплутано, захльобом просити...

А в його кишені дзвеніло срібло.

З білоруської переклав **С. Пилипенко**.

Ол. Ведміцький
(Чл. „Плугу").

Новий побут.

Що-вечора бути в робклубі,
Бачить очі молодих октябрин...

— Я ніколи цих днів не забуду,
Не забуду я творчих хвилин!

Із естради всміхається побут,
Розгоряється в промінях залі...

— Над темрявою носиться голуб
І клює на розбитих скрижалях.

Із естради зірвалась промова
І літає над збудженим містом:

— „Хай ми так... темні, знову...
А воно—хай росте комуністом"...

Захопив ці слова радий вітер
І поніс у замріяні далі...

— Не вернути закльованих літер:
Вони стерлись навік зі скрижалі...

А що-вечора знову в робклубі
Усміхається хлопчиком побут...

— Я ніколи цих днів не забуду:
У промінням купається голуб.

ЖИТТЯ-БУТТЯ СЕЛЯНКИ

Селянки гуртуються.

(С. Бахматівець, на Поділлі).

Селянки нашого району не відстають у своїй роботі від робітниць міста. По всьому районі селянки гуртуються в гуртки «Вільної жінки».

Де-коли приїздять до нас робітниці з міста і дають нам поради, як провадити роботу серед жінок.

Недавно відбулася районова нарада селянок. На нараді виявилось скільки селянок працюють на виборних посадах: в Райвиконкомі—1, в сільрадах—25, в президіях Комітетів незаможнього селянства—4, в президіях Комітетів Взаємодопомоги—2, в кооперації членами правління—1 і в сельбудах та хатах-читальнях членами правління—4.

На цій нараді ухвалено виділити в кожному селі делегатку — організатора, виписати на кожне село журнал «Селянку України», а також скластися по одному карбованцю та купити за ці гроші січкарню. Вдови повинні користуватися січкарнею безплатно, а решта селян—за плату. Прибуток від користування січкарнею повинен іти на культурні потреби жіноцтва.

Селянка **Г. Медянець.**

Селянки про жінроботу.

(С. П'ятигори, на Київщині).

Наше село чимале, а коли спробує хтось зібрати селянок на зібрання—мало їх приходять. От, прикладом, в грудні у нас відбулося лише друге за весь час зібрання селянок. Прийшло 17 селянок. Не знаю, чи й скрізь отак селянки ставляться до громадської роботи, але мені б хотілось сказати кілька слів про те, що говорять наші селянки про зібрання.

«Що жінок організувати трудно, — кажуть селянки,—це неправда. Але треба, щоб товариші що, ведуть серед нас роботу пам'ятали приказку: «Як робить, так уже робить». Нам нема коли даремно гаяти час,—у нас дома господарство, діти, худоба. Ми знаємо, що ми темні, нерозвинені — нас треба вчити, бо ще багато де-чого ми не розуміємо. А чому ж не йдуть на зібрання ті, хто розуміє більше, ніж ми? Чому серед нас нема вчительок, що повинні б нас навчити? Чому на наше зібрання не ходять жінки комунарів, на яких ми найбільше покладаємо надії"?...

Отаке говорять наші селянки.

Дійсно, сільським учителькам та жінкам комунарів треба вести перед. Сором тим із них, хто цього не робить.

Жінкор **М. С. Янишевська.**

Не досить ще зрозуміли...

(С. Лопатинці, Мижирівського району, на Поділлі).

Не дивлячись на те, що у нас робота серед жінок провадилась не постійно, все-ж свідомого жіноцтва у нас є значна кількість. Перевиборча кампанія дала 65 жінок — членів сільрад, 20% всієї кількости. Обрано до Райвиконкому одну селянку — Музику Настю.

В організації незаможнього селянства є 27% селянок, — 570. В президіях К. Н. С. нараховується 9 селянок.

Не досить ще зрозуміли наші селянки значіння кооперації: мало їх є там. Бояться також селянки і колективного (гуртового) господарювання. Вони кажуть про колективи: «один буде робити очима, а другий — плечима».

Треба як найшвидче втягнути селянок в культосвітню роботу, щоб вони ставали свідомішими та зрозуміли свої завдання в сучасній нашій роботі.

Артемиха.

Де-кому на увагу.

(В.-Сорочинський район, на Полтавщині).

У нашому районі трапився ось такий випадок. Під час виплати продподатку дві жінки—члени сільради пішли по дворах перевіряти окладні листи. В одному (середняцькому) дворі, господарі цього двору почали кричати на них:

— Чого ви, ледасцюги, гвалтуєте людей!.. Та й вигнали жінок із двору.

Не пройшло це надаремно для цих господарів. Справу було розглянуто в Народньому суді. Суд присудив винуватих на 6 місяців до тюрми.

Ось як Радянська влада боронить жінку—громадського робітника.

Хай де-хто має це на увазі.

Л. Муха.

А. С. Раленко.

(С. Анчекраки, на Одещині)

Тов. Раленко народилась в 1881 році в батрацькій сім'ї. Тринадцяти років вона пішла пасти чужі телята.

Через кілька років тов. Раленко їде до м. Луганську, де спочатку працює служницею, а потім на заводі—токарем.

Року 1916 вона повернулась до свого села.

Тепер її обрано до складу Районового КНС.

Під час Ленінського набору тов. Раленко вступила до комуністичної партії.

Жіноцтво прокидається.

(С. Сабатинівка, Першотрав. окр., на Одещині).

Відколи зорганізувався в с. Сабатинівці жінвідділ (з травня 24 р.) з тих пір доросле жіноцтво і молодь почали прокидатись від свого довгого сну. Після денної праці сходяться вечерами до школи, чи в хату читальню на зібрання жінвідділу слухати лекції, читку газет і провадять працю організаційного характеру.

До Сабатинівської сільради прилягають ще три слободи, де також почали організовуватись філії жінвідділу.

Оце недавно було скликано в Сабатинівці жінок для проведення першого інформаційно-організаційного зібрання. Жіноцтво охоче зібралось в хату-читальню (геть із маленькими дітьми), щоб послухати, що будуть говорити доповідачі про жіночі справи. Ухвалено негайно зібрати грошеві внески на придбання потрібної літератури, а насамперед журналу „**Селянка України**“. Обрано в актив жінвідділу 23 жінки із них одну керовницю. Багато жіноцтва записалось до „Модр'у“.

Озірна Настастя.

Райжінорганізатори Зінов'ївської округи (на Одещині).

Прийшла черга й до дівчат.

(Городищенська цукроварня імени т. Пятакова, на Шевченківщині).

Якось осторонь від громадського руху стояли дівчата. А це раптом кличуть дівчат на збори—дівчачі збори.

— Що це значить?—запитують дівчата.

— «Тиждень дівчини»,—чується відповідь.

— Що воно за «тиждень?»

— Ідіть на збори, почуєте...

Зійшлися дівчата до помешкання театру.

Доповідач розповів дівчатам про „тиждень дівчини“. Далі було зроблено доповідь про минуле та сучасне нашої дівчини. В кінці відбувся концерт. Дівчата були вдоволені зборами. Через кілька день—знов збори дівчат. Вже більше цікавились дівчата зборами. Було зроблено доповідь про Комсомол, а також прийнято кілька дівчат до комсомолу. Обрано 15 делегаток на районову конференцію дівчат.

Отаке з дівчатами: прийшла черга й до них. Нехай вчаться працювати.

С. Б—на.

Дівчата стають більш свідомими.

(С. Таранденці, на Полтавщині).

Незаможники на своєму зібранні обговорюють кандидатури членів до Сільради. Висовується кандидатура делегатки жінвідділу Явдохи Федьченкової. Один із незаможників робить делегатці «отвод». Чоловіки провалюють кандидатуру Явдохи. Явдоха—молода дівчина. Вона бере слово і з сльозами на очах каже:

— Неправдиво поступаете, що не даете мені можливости працювати на користь Радянській владі... Я—бідна, неписьменна, але люблю Радянську владу і готова за неї умерти...

Незаможники були здивовані заявою дівчини: вони не чекали такої свідомости з боку Явдохи. Вирішили вдруге поставити її кандидатуру на голосування. За другим разом кандидатура Явдохи в члени Сільради пройшла одноголосно.

Отакі дівчата є у нас на селі.

Райжінорганізатор **Б. М.**

Хутір не відстає від села.

(Хутір Олександрівка, Кабизького району, на Чернигівщині).

Приїхала до нас із жінвідділу жінорганізаторша т. Василенко, зібрала нас на збори тай почала розповідати нам про завдання жінки в Радянській державі. Багато де-чого взнали ми від неї.

Тепер наші селянки приймають участь в усіх гуртках, що є у нас в хуторі.

Мене наші жінки обрали за свого жінкора, щоб я описувала їхнє життя в журналі «Селянка України».

Селянка **Маруся Могильна.**

Комнезаможи іде проти жіноцтва.

(С. Глинське, Опішнянського району, на Полтавщині).

Глинський Комнезамож не тільки не дбає про те, щоб залучати жінок до свого складу, а й взагалі своїх жінок наші незаможники не пускають на зібрання. Вороже також ставляться вони до вступу жінок в їхню організацію.

Оце недавно був такий випадок. Делегатка Софія Гакович (член професійної спілки Всеробітземлісу) подала заяву про бажання вступити в члени КНС. Зачитавши на своїх зборах її заяву, незаможники счинили галас: «нащо вона нам здалася?.. Що вона гарного дасть». Не прийняли товаришки Гакович до КНС. В цю справу вмішалися комсомольці. Заяву розглянули вдруге. Т. Гакович було принято до КНС, але все-ж таки 30% незаможників були проти неї.

Чи ж годиться так робити комнезаможеві?

Делегатка **Г. А. Черевань.**

Колись і тепер.

(С. Пороги, Ямпільського району, на Могилівщині).

Ще в 1923 році дуже мало селянок нашого села уявляло собі мету і завдання жінорганізації. Спочатку селянки глузливо ставились до своєї організації, насміхались з делегаток і не слухались їх заклику. Але на початку 1924 року почали звертати увагу на нашу працю партійці і вчитель нашого села комсомолець Фурман П. Вони проводили наші делегатські зібрання, давали нам газети, книги і тримали над нашою організацією культшефство. З того часу активність в наших делегаток піднялася.

Делегатки прекріплені до школи, К. Н. С. до кооперативу. а під час перевиборів сільради 3 делегатки були обрані до Сільради.

Делегатки проводять кампанії: на МОДР зібрали 7 карб.

Делегатські збори відбуваються майже що тижня, на цих зборах делегатки виявляють свою активність. Через делегатські збори ми вчимося комунізму.

Жінкор **М. Афанасьєва.**

Робота серед селянок Поділля.

За останній рік робота серед селянок Подолії значно поширилась. Але недохватка робітників на селі не дає змоги охопити всіх селянок та задовольнити їхні потреби.

Протягом 1924 року підібрано 18 райжінорганізаторів. Делегатські зібрання організовано лише в тих селах, де є партійні осередки, де є надійне керовництво. В селах, де такого керовництва нема, є інструктивні групи виборних і актив селянок.

Членами Сільрад обрано 4168 селянок, що складає 15,8% (в минулому році було лише 8%). Селянки втягуються в роботу народніх засідателів, в ревізійні комісії кооперативів, в Комітети Взаємодопомоги то-що.

Багато зроблено на селі Охмадитом. Протягом літа улаштовано 33 літніх ясел для дітей: 25—на селах і 8—на цукроварнях. Через ясла пройшло 11.514 дітей. Спочатку селяне ставились вороже до ясел, а на кінці літа де-які сільські сходи виносили постанови, щоб ясла залишити й на другий рік.

Мало селянок втягнуто в кооперацію і тому зараз жінвідділ в цій справі провадить активну роботу. Ведеться також робота серед батрачок, щоб вони вступили до професійної спілки а також брали участь в роботі делегатських зібрань та в инших організаціях.

Помітно зростає новий побут серед селянок: що далі, то все більше улаштовують селянки, замісць хрестин, червоні звіздини.

Т. З.

Безпритульні діти у дитячому будинку.

СЕЛЯНКА І НОВИЙ ПОБУТ

Делегатки викидають ікони.

(С. Гарбузинка, на Одещині).

Надумала делегатка Катерина вирядити зі своєї хати «богів». Цього мало, — бажано їй, щоб ще й другі делегатки взяли у неї приклад. От вона й каже до своєї товаришки—делегатки:

— Піди-но, Гашо, склич до мене товаришок. Почитаємо «Селянку України».

Побігла Гаша. Через якийсь час приходять: Марія Паламаренкова, Марфа Ісаєнкова, Катерина Микитина, Варка Дічєскул, Варка Кириянова та Явдоха Милосердна. Ще Марія Чумакова—прийшла зі своєю свекрухою та зовицею.

Прочитала їм де-що Катерина, а далі й каже:

— Не вірю я більше, товаришки, в попівські дурниці: хочу познімати у себе в хаті ікони. А-ну, хто з дівчат найвища?.. Доставайте!..

Марія Паламаренкова як підскочить, так і стягнула разом дві ікони.

А всі—сміються.

— Давайте разбірати їх...

Розібрали до дрібниць. Було на іконах срібло.

— Срібло оддамо до Модр'у.

Після цього порозходились до-дому.

Увечері приходить до-дому Катеринин чоловік.

Катерина йому:

— Втекли, чоловіче, «боги» наші з хати...

— Мабуть, познімала? — зиркнув чоловік на покуть.

— А познімала... Навіть порозбірала... Дивись порожні кіоти валяються.

...Так і стягнула разом дві ікони..

Подивився чоловік на один кіот та й каже:

— Добре зробила... В оцей кіот я буду складати тютюн.

Отак Катерина випровадила «богів» із хати.

Незаможниця **Лопушняк.**

Червоний суд захищає жінку.

(С. Куриловці, Межирівського району, на Поділлі).

В нашому селі молодий куркуленко, що прозивається Комахою, прижив із бідняцькою дівчиною дитину. Ввесь час казав дівчині, що він має одружитися з нею, а коли народилася дитина, радив дівчині занести кудись дитину й кинути. Дівчина не послухала куркуленка. Вона однесла дитину до нього до дому і там залишила. Дитина у куркулів мало не вмерла з голоду.

Через якийсь час в цій справі відбувся в нашому селі суд. Людей на суді було сила-силенна.

Куркуленко Комаха запевняв на суді, що він навіть до воріт цієї дівчини не ходив, що дитина у неї від дурнуватого Дем'янчука. Цьому Дем'янчукові куркуленко до суда обіцяв дати 30 карбованців, аби він прийняв «вину» на себе.

Та не вдалося куркуленкові «викрутитися». Суд установив батьківство Комахи і присудив: дитину для виховання передати матері, а куркуленко повинен давати на утримання дитини по 10 карбованців на місяць.

Артемиха.

Звіздини.

(С. Лопатинці, Межирівського району, на Поділлі).

Тільки вперше в селянському будинку відбулися у нас червоні звіздини. Батрачка Табанова Ольга урочисто святкувала народження свого сина, якого названо Миколою, іменням, яке т. Ленін мусив носити, переховуючись від царського переслідування. Нового громадянина і його матір вітали ріжні організації й дали дарунки-книжки: „Як наука нищить віру в бога“, „Як доглядати за малою дитиною“—для матері щоб вона вирощувала свою дитину фізично здоровою і не задурювала її попівськими брехнями, і для її сина — „Як селянин налагодить своє господарство“ і малюнок мавзолея, в якому лежить т. Ленін,—щоб, як виросте йшов він за заповітами Леніна.

Олена.

ГОЛОС ЖІНОРГАНІЗАТОРА

Про роботу серед селянок.

(Цареконстянтинівського району, Бердянської округи, на Катеринославщині).

Прочитавши статтю т. Севи в журналі „Селянка України" Ч. 4, я хочу кілька слів сказати про умови роботи на селах нашого району.

Що роботу на селі серед жіноцтва провадити тяжко, цьому, я гадаю, заперечувати ніхто не буде. Але ж у кожному селі—ріжні гальмування і ріжні хиби цієї роботи. Наприклад, у нашому районі в 1924 році не траплялось випадків, щоб чоловіки не пускали жінок на зібрання, або били їх після зібрання.

В 1923 році був один випадок (у с. Більшанці) що чоловік та ще й комуніст (тепер його вичистили) забороняв своїй жінці ходити до жінвідділу. Але тепер цього не чуть.

Відносно того, що ходить доводиться самому жінорганізаторові скликати жінок (бо сільрада не йде на зустріч), то, правда, у нас теж коли б на сільраду надіялись, то мабуть, збори відбулися на три місяці один раз. Хоть сільради не відказують в допомозі, але й толку з їхньої допомоги мало. Тому ми кинули цей спосіб зборів. А постановили: кожну неділю збирать делегатське зібрання. Значить, кожна делегатка, або яка хоче й селянка, знає, що о 12 годині у неділю вона повинна бути на зібранні і кликати її ніхто не прийде. Приходять сами. Правда, спізнюються, ну та це явище з часомізживемо. Ще треба жінорганізаторові подбати про те, щоб робота провадилася по плану; селянка знатиме, що вона не загаїть даремне часу. А коли робити так: прийшло мало,—одкласти роботу до другого разу, на другий раз прийшло ще менше—одкласти, а на третій раз і ті, що ходили скажуть: „чого його йти, однаково зборів не буде". Треба робити так: мало прийшло перший раз—провадити роботу. На другий раз, вони сами одна другу роспитують. «Чи ти була в жінвідділі»? «А чи було зібрання»? І коли одна відповідає, що вона була і були збори, то друга скаже: „треба й мені на другий раз піти"? І таким чином робота налагодиться, селянки будуть ходити сами на збори, не треба тоді їх скликати.

Що торкається того—що дома „їдять", то це правда: молодим—дівчатам і жінкам дістається добре. Наприклад, в минулому році мені довелось організувати в селі Вершині нашого району осередок Л.К.С.М. Правда, село маленьке, глухе,—ніяких організацій немає, окрім КНС. То зразу, коли я приїхала туди, молодь зворушилась—як хлопці, так і дівчата. Хоч дівчину—селянку взагалі трудно затягнути до осередку Л.К С.М., а все-ж таки мені (чи то може тому, що я секретар осередку—дівчина, також селянка, як і вони) удалось залучити на протязі одного місяця 5 дівчат селянок. У цих дівчат, коли вони вступили до осередку Л К.С.М., дома була ціла хатня революція. Лаяли, проклинали,—все що хочете. А тепер угамувались і сами, хто лаяв, посилають їх на зібрання. Треба побільше роз'яснити селянам користь їхньої політосвіти, тоді самі селянки домашніх переможуть.

Що найбільше гальмує роботу серед селянок, так це їх побут: жінка—селянка є й досі кріпачка у своєму господарстві—діти, горшки і те инше. А які вдови, то їй самій треба дбати й про те, щоб у неї був кусок хліба. От оці усі недостатки не дають змоги жінці—селянці вилізти з своєї темряви і стати громадським робітником.

А друге те що й де-які чоловіки ще й досі не уявили собі, що жінка—не раба, а рівноправний член громади. Грішать де в чому, на жаль, і партійні організації на селах. Хоч вони иноді й беруться за цю роботу, а взагалі дивляться не як на справжню роботу, а як на якусь одбучу. Ми, мовляли, дбаємо про жінок і провадимо роботу.

Всі свої висновки роблю на підставі моєї двохрічної роботи серед жінок. За цей час траплялося всяк.

Райжінорганізатор **Ф. С. Чепурненко.**

Селянка розбуркується.

Коли у нас на Сумщині почали говорити про жіночий рух на селі, иноді почуєш слідуюче:

— Ти-ба, притягнули до комсомолу з п'яток дівчат та вже й вихваляються жіночим рухом. А де ж селянки-господарки? Покажіть їх нам.

Це кажуть люди, які не вірять, що наша селянка прокидається від довгого сну.

Давайте-но розглянемо, як воно є в дійсності.

Звичайно, ми не повинні самі себе обдурювати: селянка ще цілком не розбуркалась від свого довгого сну, але зараз вона розбуркується. Коли ми порівняємо селянку дореволюційного часу і селянку наших днів—ріжниця буде велика: перша знала лише свою хату, а друга, хоч і поволі, втягується в громадську роботу.

Мені довелося бути свідком перевиборів де-яких сільрад на Сумщині. Селянки свідомо й активно поставилися до перевиборів. Як наслідок таких перевиборів, ми маємо в сільрадах значну участь жінок.

Ще кажуть, що ніби б літні селянки не цікавляться зібраннями, доповідями та лекціями. А мені як раз трапилося бачити в одному селі Сумщини таку картину: слухати антирелігійну доповідь прийшли 30-35 відсот. жінок від 25 до 50 років. Слухали доповідь з увагою й висловлювали свої думки на релігію. Літні жінки кажуть, що серйозні доповіді, головним чином, цікавлять їх, бо дівчата, мовляли, можуть побігти чи до клюбу чи до театру, а нам треба послухати щось серйозніше.

Ось вам лікнеп у Вирах. Зібралися селянки в помешканні сельбуда й з увагою слухають лекцію. В Миколаївці лікнеп на 56 жінок також працює активно.

Робота жінок в сельбудах та хатах-читальнях ще цілком не развернулась, але все ж в ріжних гуртках приймають участь і жінки—18 відсот. Є жінкори, що пишуть до газет та до журналів.

На жіноче свято — 8 березня буде переведено випуск лікнепу по Сумській окрузі аж у 18 пунктах, де є більшість жінок.

Невже ж після цього можна сказати що наша селянка досі спить? Ні, вона вже прокинулась і вимагає від нас роботи з нею.

Зеленська.

В темному закутку.

(Овручський район, Коростенської округи, на Волині).

Наш район—це темний закуток, бо у нас можна, найти таке село, де селянка, крім своєї хати, нічого не бачила, нічого не знає. Район складається з 28 сільрад і більше ніж півтораста селищ.

Працювати одному робітникові дуже тяжко. Доводиться ходити більше пішки аніж їздити. Але все це нічого: провадиш працю поки-що там, де є осередки й школи.

Дуже гарно себе почуваєш, коли бачиш, що твоя праця не пропадає марно. Ідеш, на село, скликаєш зібрання, а зібрання провадяться більш всього ввечері. Делегатки приходять після навчання в лікнепі. В кожної книжки за пазухою та олівець в руках. Делегатки ставляться до зібрання з великою увагою. Треба зазначити, що в цьому році більшість делегаток—молоді дівчата. Вони з великою охотою йдуть до організації. Ще так недавно, в минулому році сільської дівчини, неможна було притягнути до якоїбудь організації, а зараз було такі випадки, коли всі дівчата кидали вечерниці і йшли на перевибори делегаток.

Т. Конопацька.

Що нам пишуть.

Наслідки жіночих з'їздів.

З'їзди робітниць та селянок, що відбулися в кінці минулого року, сколихнули селянську масу. Тов. **Бадаєва** пише, що делегатка села Шуляки (на Чернигівщині) тов. Фрідрік, повернувшись із Всеукраїнського з'їзду взялась активно за роботу: організувала селянок, допомогла сільраді улаштувати хату-читальню, назвавши хатою імени тов. Петровського, а також заохотила селянок ходити до лікнепу.

Берімо приклад з робітниць.

Селянка Г. Коваль, що побувала в одному із Харківських робітничих клубів на звідинах, закликає селянок іти за прикладом робітниць. „Приємно,—каже вона.—бачити свідомих робітниць. Сумно стає тоді, коли згадаєш про селянок. що ще й досі йдуть на поводі в попа. Селянки! Годі нам вірити в усякі дурниці! Робімо так, як роблять робітниці—берімо з них приклад!

Делегатки—проти вечерниць.

Селькор **І. Гудим** пише, що делегатки села **Біляки** (на Полтавщині) ухвалили боротися з вечерницями таким чином: делегатки—дівчата ідуть на вечерниці і там ведуть проміж дівчат агітацію, щоб вони вступали до жіночої організації. Такий спосіб роботи дає де-які наслідки.

Жінок в організаціях збільшується.

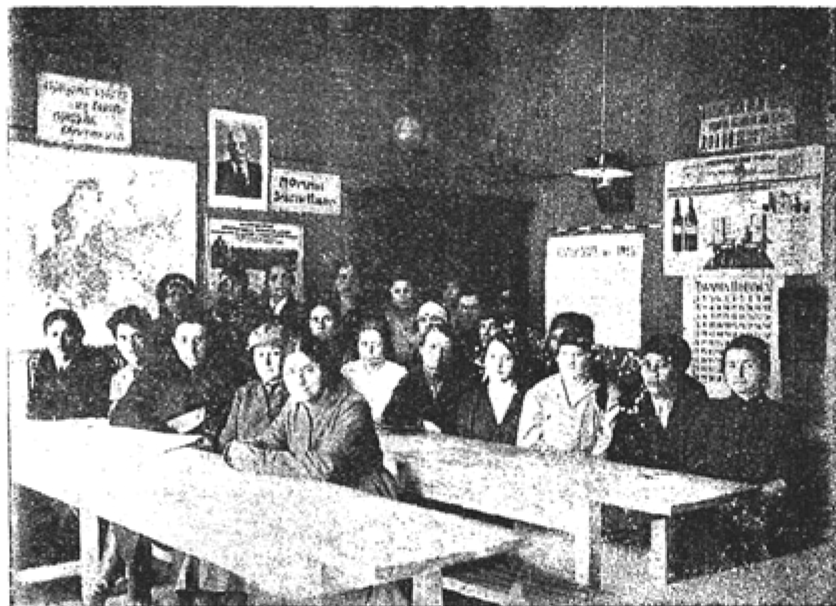
Делегатка **тов. Коваленко** подає відомості про кількість жінок, що працюють в організаціях Заріччянського передмістя м. Фастова. В Комнезамі—50 жінок, в Сільраді—8 жінок і по кілька жінок в Комітеті Взаємодопомоги, кооперації та хаті читальні. Делегатки звязались із шкільною радою та молодими піонерами. Мають також своїх жінкорів, що пишуть до газет та журналів.

Поширюють працю.

Жінкор **О. Грудзинська** пише про жіночу організацію в селі Розважові (на Київщині). Жінок в організації що-день збільшується. Разом із цим поширюється робота організації. На зібранні робляться доклади про міжнародній рух жінок, читаються лекції по сільському господарству, а також охоче ліквідують делегатки свою неписьменність.

Ліквідують неписьменність.

Делегатка **А. Сова (Тульчинської округи, на Поділлі)** росповідає в дописові, як вона втягала дівчат до лікнепу. Вона сама не вміла грамоти, а вчити її одну вчителі відмовлялись. Тоді вона давай заохочувати дівчат до лікнепу. Вдалося заохотити 6 дівчат. Почали вчитися. А згодом ці 6 втягли до лікнепу аж 55 дівчат. Половина з них уже ліквідували свою неписьменність. А товаришка Сова пише вже до „Селянки України“ дописи. Приклад гарний.

Школа лікнепу.

Селянка виростає.

Тільки з другої половини 1924 року, як пише **тов. Ясинська,** почалась робота серед жінок **Звягелівського району,** а селянки за цей короткий час дуже виросли. Раніше жінок не було видно ні в одній організації, а зараз зовсім инше. Жваво працюють делегатки, як у своїй організації, так і в инших організаціях та установах, до яких вони прикріплені. Що день селянка стає все більше активною.

Селянки цікавляться доповідями акушерки.

В селі **Токарях (на Харківщині)**, як пише **т. Барвінок,** відбулася доповідь акушерки про жіночі хвороби, в якій вона головним чином, торкнулась абортів. Селянки уважно слухали акушерку, а після доповіді, довго роспитували її про стан жінки під час вагітности, родів і те инше. Такі доповіді мають відбуватися в Токарях що-місяця.

Палажка Буцик.

Родилась я в 1888 р. в селі Вишняках Хорольського району, Лубенської округи на Полтавщині. Батько мій був бідняк; із замолоду батракував, потім почав хліборобствувати. Мав 1 десятину землі, худоби не було ніякої. Сім'ї було 9 душ.

Коли мені було 8 років, віддали мене до школи. Вчилась тільки дві зімі, далі вчити батько не міг, віддали мене до куркуля пасти худобу. З 1910 до 14 року служила по панах в м. Хоролі. В 1914 р. вмер батько. Залишилась мати та малі брати, треба було працювати, виплачувати борги й жити. Я продовжувала батракувати.

В 1917 році найнялась в строк до поміщика, який жив в нашому селі. Недивлячись на те що була вже революція, він вимагав від робітників багато, а платив дуже мало.

Потім я працювала в м. Хоролі і по хазяїнах і поденно. В 23 році почала працювати на торфорозробці в своєму селі.

Вступила в спілку гірняків. Працюючи там я почала роботу серед жіноцтва села. Мене вибрали членом в сільраду, вступила в К.Н.С. 6-го січня 1924 р. мене призначили сільжінорганізатором. В профячейці служу сторожем.

В 1924 р. я подала заяву про вступ в комуністичну партію, мене зачислили і я лічусь кандидатом КП(б)У і працюю серед жіноцтва.

Палажка Буцик.

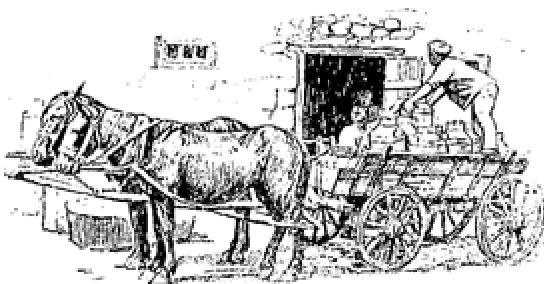
КООПЕРАЦІЯ І СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

Про гуртовий збут молока.

„В єднанні сила"—це є старе гасло для всякої боротьби, а особливо господарчої. Легше боротись з посухою, недородом дорожнечею то-що гуртом, ніж на самоті.

В цій статті ми хочемо розповісти про те, як краще й вигідніше налагодити збут та переробку продуктів молочарства.

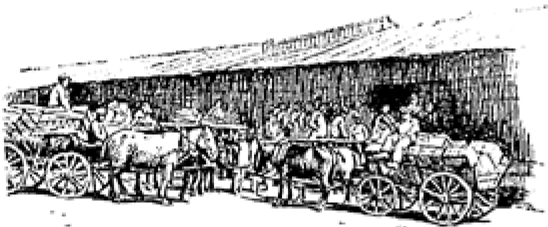
Коли самій хазяйці збувати молоко, то вона витрачає багато часу на те, щоб віднести молоко на базар. А базар по де-яких місцевостях знаходиться верстов за 10—15 від села. В-зимку, коли немає негайної роботи, не так помітно затраченнй час, але в-літку, коли дорога кожна година, шкода витрачати на базар півдня за якихсь там 30 копійок.

Привезено молоко до сироварні зі зливного пункту.

Як-що хазяйка вирішить із молока збити масло або сир, щоб не гаяти часу на базар, то їй за ці продукти так мало заплатять, що вона не зможе окупити своєї корови. А це ось чому: для того щоб відстояти в молоці увесь вершок, треба молоко перепустити через машину, що зветься сепаратором. Коли ж відстоювати вершок хатнім способом, то багато його залишається в молоці й тоне. Масло виготовлене хатнім способом не таке смашне й має в собі більше води, а через це дешевше ціниться, ніж масло виготовлене сепаратором.

Треба бути дуже заможнім, щоб мати в господарстві сепаратор та маслобійку. Більшість господарств не мають цих машин. Через це ми маємо таке ось явище: припустимо, що корова дає за рік 80 відер молока, хазяйка з цих 80 відер молока більше 60 фунтів масла не зіб'є. Продати це масло вона мусить карбованців на 10 дешевше за пуд ніж масло збите сепаратором. З цього молока вона ще матиме 216 фунтів сиру. От коли підрахувати масло й сир, то за рік корова дає **40 карб. 80 коп.**

Привезли сир на залізничу станцію.

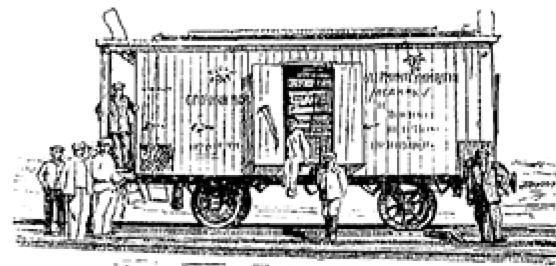
А коли переробляти молоко кооперативом, артільно—спеціяльними машинами та за допомогою знавця цієї справи, то 80 відер молока дають не 60 а 80 фунтів масла та 216 фунтів сиру. Ми вже знаємо, що сепараторне масло дорожче, ніж збите бабою. Коли підрахувать, то виходить, що при артільній обробці молока, корова за рік дає не 40 кар. 80 к., а **70 карб. 80 коп** При кооперативній переробці молока зберігається той час і праця, що хазяйка витрачає на базарювання, а прибутків маємо майже вдвічі більше.

Як бачимо з наведеного прикладу при кооперативній переробці молока продукти цінуться дорожче, продукти виходять ліпші й швидче збуваються. Молоко прямо здають в себе на селі до молочарні. Обдурювання тут не буває, бо молоко записується в артільну книжку. При кооперативній переробці молока хазяйці не треба заводити ріжний молошний посуд, особливо такі приладдя, як сепаратор та маслобійка.

Крім тих вигод, що ми про них говорили, кооператив може легше й дешевше купити корму для молошної худоби. Це має велике значіння для районів, що знаходяться поблизу від міста. Товариство також може організувати бесіди по молочарству. На цих бесідах селянки довідаються про те, як треба годувати коров, щоб вони давали багато молока та як доглядати за молоком. При товаристві, що переробляє молоко, завжди бувають сироватка, зняте молоко то-що. Ці рештки від молока можна використовувати для плем'яного розсадника свиней, який можна організувати при товаристві.

Тепер на Україні існує більше ніж 400 таких товариств. Ми можемо вказати на одно із таких товариств в Миколаївській окрузі — Троєцько-Сафронівське Це товариство від січня до жовтня прийняло 20.982 відра молока від 222 членів. Молоко переробили на 1632 пуди сиру на суму 20.988 карбованців. На кожного члена товариства припадає біля 95 карбованців. Кожен член товариства має прибутку від корови 11 карбованців на місяць. Отже селянки, що мають дві молошних корові що-місяць одержують по 20 карбованців, не гаючи часу і не втрачаючись на ріжні молочарські приладдя.

Це ми указали не дуже велике товариство. У нас є товариства більш заможніщі, які що року приймають силу молока на свій завод. Ці товариства мають свої розсадники породистих свиней та кооперативного бугая—заводчика. Такі товариства є в Київському районі.

Сир навантажено в спеціяльний вагон для одправки до міста.

Як же організувати кооперативне молочарське товариство?

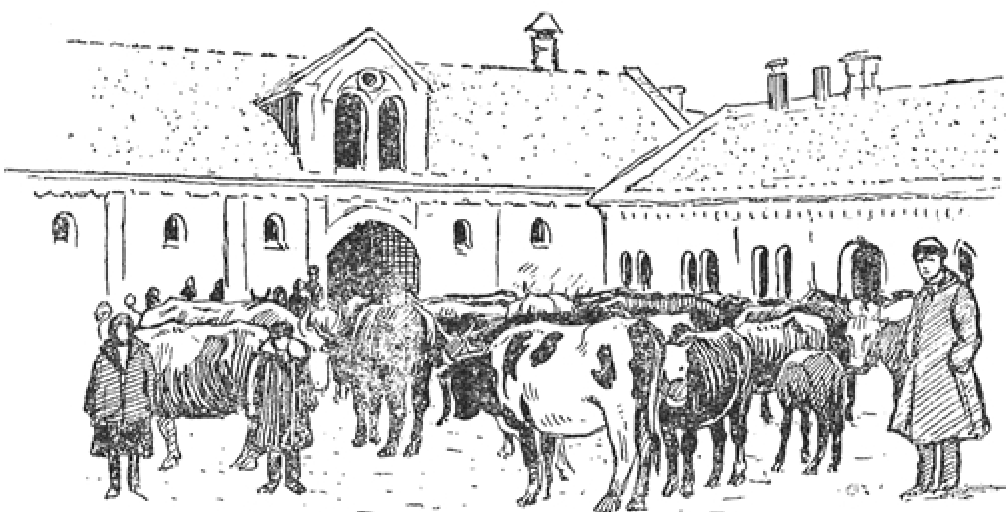
Для організації кооперативного молочарського товариства треба, щоб свідоміші й передові господарі порадились між собою, з'ясували цю справу перед селянами. Потім, коли більша частина згодиться організувати молочарське товариство, обирають організаційне бюро в складі 5—7 чоловік. Організаційне бюро мусить добути статут, підписати його та написати заяву, що, мовляв, бажаємо в своєму селі організувати кооператив. Потім треба підписи на статуті й заяву завірити в райвиконкомі й надіслати все це до кооперативного відділу Губерського або Округового виконкому на затвердження. Доки затверджуватиметься статут, організаційне бюро продовжує свою роботу. Воно заохочує нових членів до товариства, збирає тимчасові членські внески (приміром копійок по 50 з кожного члена товариства). Ці гроші витрачаються на організаційні справи товариства. Бюро також підшукує помешкання з льодником для молочарні, фахівця—молочара та потрібні кредити. Словом, доки провадиться затвердження статуту, бюро провадить всю підготовчу роботу. Коли товариство одержить статут, скликаються загальні збори, де обирають правління й ревізійну комісію, а також встановляється пай та членські внески. Краще пай встановляти від корови.

Коли немає змоги організувати окреме молочарське товариство (брак коштів, підходящого помешкання то-що), то збут молошних продуктів можна налагодити при загаль-

нім сільсько-господарськім товаристві. А коли розвинеться молочарська справа, то переорганізувати товариство по скотарському статутові.

Наша порада: раніш, ніж организовувати товариство, треба звернутись до найближчого сільсько господарського союзу в інструкторський відділ, щоб там одержати потрібні відомости. Союз може надіслати свого інструктора, який допоможе організувати молочарське товариство. У Харкові є спеціяльна організація—Всеукраїнське Кооперативне Товариство по скотарству та молочарству, що зветься „Добробут". Ця організація завжди охоче допоможе і порадами, і ділом, а коли організоване товариство увійде членом до „Добробуту", то може одержувати й кредити.

І. Холмський.

Коровник та сироварня комуни „Незаможник" (на Катеринославщині).

Сільсько-господарський календар.

(Що робити в березні).

Готуйтесь до сівби.

Простежити, щоб була закінчена вся підготовча робота для ярового засіву. Треба, щоб насіння хлібів було добірне, важке та чисте, щоб було добре на схожість, не легке й не заражене зоною, сажею, комірним довгоносиком та иншими хворобами.

Як тільки на полі ростане сніг, нагадайте господареві, хай він, як тільки протряхне грязь, зараз же виїде на поле й добре заволочить в де-кільки борін ту ниву, що на ній має сіяти ярину. А одночасно з цим хай заволочить проти сіву й озимину.

Заволочена земля зберігає в собі воду й не боїться потім посухи, яка може бути й цього року.

Треба потурбуватися про підготовку землі під озимину

Подбайте, щоб своечасно був вивезений гній на поле, а також подбайте, аби плуг був справним, щоб можна було зарані виїхати на поле й зорати, а вслід заволочити землю під озимину.

Скажіть господареві, що ранній угноєнний пар—найпевніша забезпека від неврожаю.

Не забувайте й про худобу.

Багато турбот спричиняє домашня худоба. Треба звернутись до ветеринарного лікаря, щоб він зробив охоронне щепіння коням, рогатій худобі та свиням проти ріжних пошесних хвороб, як от сібірка, чума то-що.

Продовжувати злучати кобил, коров та свиней. Треба стежити за жеребними кобилами, тільними коровами та поросними свинями під час жеребіння, отелення то-що. В цей час викладають молодих жеребців, бугайчиків та халастають кнурів. Треба збільшити корм робочій худобі, щоб вона була придатна для работи.

Треба держати в чистоті хліви, де стоїть худоба, особливо свинюшники.

Не пускайте до себе в двір ні шептухи ні коновала.

Як в справі рільництва найкращим вашим порадником є агроном, так в справі скотарства—ветеринарний лікар.

Виводка ранніх курчат.

Березень—найбільш турботний місяць для господарів, що займаються птахівництвом. В цей місяць сідають квочки, а також гуси та качки на яйця. Треба підготувати для них гнізда. Помешкання для виводків мусить бути сухим і теплим, але ні в якому разі не гарячим. Треба доглядати курчата, щоб вони не мерзли.

Про яйця під квочку дивіться календар за лютий.

На городі також багато роботи.

Як тільки стане можливим, зразу треба приготовляти землю під городину. Перед тим, як копати город, треба прибрати всі рештки від старого врожаю. Все це сміття слід попалити. Під час обробітку треба город удобрювати.

Не забувайте й про садок.

Треба продовжувати роботи в садку, що про них говорилось в лютому.

Землю в садку перекопати й зверху підпушити, щоб краще зберігала воду. Коли будете перекопувати садок, то тут же разом треба й удобрити грунт.

Коли нема садка, то треба його посадити. Вибрати підходящі місця й покопати ями для посадки дерев. Ями треба копати не густо. Агроном вам покаже, як це робити. Пам'ятайте, що густа посадка користи не дасть.

Коли весна почалась зарані, то в березні вже можна садити дерева й ягодні кущі.

Стежить, щоб шкідники не шкодили дерев. Тому треба звертатись за допомогою до агронома.

Павлов.

Господарчі поради.

Як приготовити солонину з свинини.

Свинину натерають селітрою з сіллю. (На один пуд свинини беруть два лоти селітри й 3 фунти соли). Потім селітру змішану з сіллю, що залишилась після натерання м'яса, насипають на дно діжечки, а зверху кладуть натерту свинину.

Потім нагрівають відро води, доки почне кипіти і присолюють цю воду одним фунтом соли. Цим росолом заливають свинину так, щоб він покрив всю свинину.

Свинина лежить в росолі три тижні. За цей час м'ясо почервоніє і не шкодиться на повітрі. Після цього свинину провітрюють на протязі тижня в теплому помешканні. Потім свинину коптять, після чого вона стає дуже смачною.

Кам'яне вугілля та як його добувають.

Майже всім добре відомо, що кам'яне вугілля є добре паливо для нашого житла, а також цим вугіллям приводять в рух безліч машин на фабриках та заводах. Дрова тепер дуже подорожчали та й не дають такого жару, як вугілля, тому то фабрики та заводи здебільшого будуються там, де є великі заклади кам'яного вугілля.

Як добувають кам'яне вугілля.

Кам'яне вугілля дуже рідко лежить не глибоко в грунті. Тому при розробці вугілля доводиться будувати глибокі рудники, цеб-то закладати копальні

Копальня уявляє з себе глибокий колодязь, який копають, доки не доберуться до закладів вугілля. Тоді починають прокладати у бік коридори, що звуться штигонами, із цих штигонів вибирають вугілля. Коли з такого штигону виберуть все вугілля, то прокопують копальню ще глибше та знов закладають штигон і так далі. Добуваючи таким чином вугілля, під землею будуються багатоповерхові копальні. Иноді такі копальні мають вигляд великого підземного міста. Там є великі проїзжі вулиці й глухі завулки.

Коли прокопають штигони, по них прокладають рейки аж до виходу з копальні.

По шахті завжди рухаються невеличкі вагончики, що привозять вугілля з тих місць де його виламують. Ці вагончики, з яких складаються цілі потяги, перевозяться або електричними паротягами або кіньми. Коли вивезуть вугілля з штигону, його перекладають в підйомні клітки й на сталевих канатах піднімають із копальні на верх землі. Ці клітки часто-густо робляться на декількп поверхів. В них ранком спускаються в копальню шахтарі, а вечером повертаються на верх землі.

Робота шахтаря дуже важка. Часто-густо йому доводиться, лежачи не животі цілі години, вибивати вугілля, привозити його через низькі штигони, згинаючись в три погибелі. А в повітрі цілими хмарами розстилається вугільний порох та так званий рудничний газ, що дуже шкодить здоровлю.

Щоб хоч трошки освіжити повітря в копальнях, в них приладнують особливі печі. Через ці печі проходить велика тяга свіжого повітря, що освіжає зіпсоване повітря в копальні.

Такий обмін повітря потрібний ще й для иншої мети. Рудничний газ по иншому ще зветься гремучим газом. Він не тільки шкодить здоровлю, а також ще й загрожує вибухнути. Вибухи в копальнях трапляються часто й засипають сотні людей.

Иноді випадково зривається камінь і розбиває на лямпі шкло. Тоді полумня з лямпи підпалює вугляний порох в копальні й дає вибух. Зберегтись від цього нещастя можна тільки тоді, коли в копальню надходить багато свіжого повітря, бо тоді зменшується в повітрі кількість рудничного газу.

З другого боку небезпечно працювати в копальнях ще й через пожежі. При пожежах в копальнях вигорають иноді цілі заклади вугілля.

Пожежі в копальнях завжди трапляються від необережного поводження з вогнем. А иноді трапляється, що вугілля само по собі загорається. Припинити пожежу в копальні дуже тяжко. Для цього доводиться заставляти кам'яною стіною цілі штигони, а иноді заливати водою всю копальню.

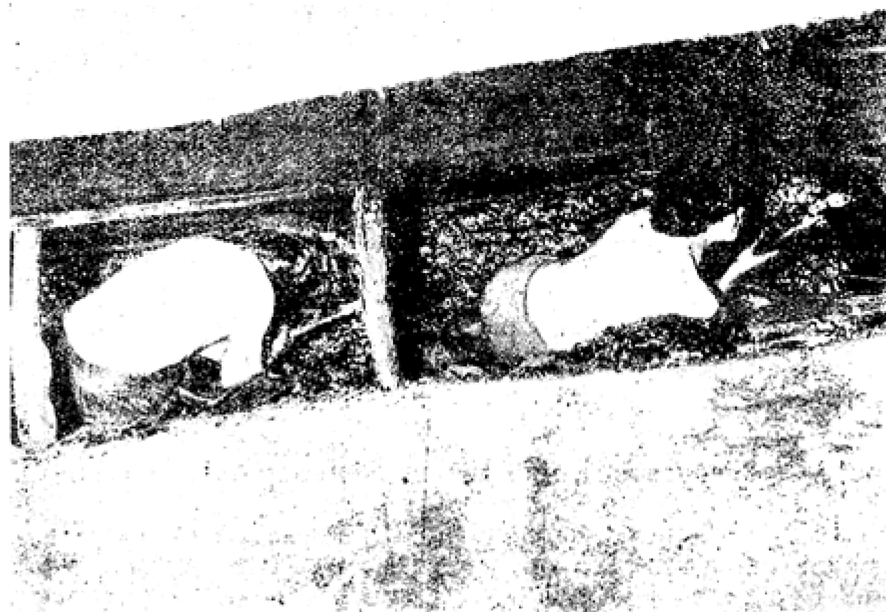
Нарешті вода, що збирається під землею, пробивається в копальні й заливає все, що трапляється їй на шляху. Не дурно шахтарі, що працюють в таких пекельних умовах, колись розважали себе горілкою. Але тепер, коли всі копальні перейшли до рук Радянської влади, переводиться багато заходів, щоб полехшити становище шахтарів, що в таких пекельних умовах добувають світло та паливо.

Звідки з'явилося кам'яне вугілля.

Звідки взялося кам'яне вугілля й яка його природа? На перший погляд здається якось незвичайно, що чорні й тверді шматки вугілля, викопані з-під землі горять і дають тепло.

А коли уважно придивитись до куска камя'яного вугілля, то можна спостерегти на ньому відбитки листя ріжних рослин. Иноді в вугляних закладах можна бачити обвуглені цілі стовбури дерев. При цьому по відбиткам, що збереглись на вугіллі, можна взнати породу дерева.

Все це дає нам підставу думати чи не є кам'яне вугілля нащадком колишніх лісів?

Робота шахтарів на дні шахти.

Можливо, що де-хто з вас помічав, що зверху стоячих озер та болот живе сила ріжних водяних рослин. Умираючи всі ці рослини осідають на дно

Так робиться з року в рік. Через це озеро чи то болото стає мілким, а ті рештки рослин, що осіли на дно роскладаються, але не так, як би вони були на повітрі. Під водою без повітря маса рослин поволі стає темно-бурою і нарешті чорніє. В цій масі можна ще бачити рештки рослин і дерев, що росли на березі озера, або болота й осіли на дно, та не встигли перегнити. Цю масу можна викопати й спресувати на зразок цегли, а тоді топити нею. Таке паливо зветься торфом. Що торф старіший, то він чорніший.

Вчені гадають, що мільйони років тому, на землі було багато місцевостей, вкритих ріжними рослинами. А тепер на цих місцях стоять болота, а на дні цих болот залягає торф, який утворився з рослин, що колись загинули. Минали сотні й тисячи років. Торф злежувався, на його налягали все нові й нові шари торфу, що тиснули з великою силою. Таким чином торф спочатку перетворювався в буре вугілля, а нарешті в чорне твердіше, що зветься антрацітом.

В. Шумаків.

КІР.

До числа висипних дитячих пошесних, а до того ще й дуже розповсюджених хвороб належить і кір.

Існує навіть така думка, що на кір повинні хворіти всі люди. Це неправильна думка. Правда більшість людей хворіє на кір. Але це тому, що кір дуже швидко й лехко росповсюджується. На кір хворіють не тільки діти, але й дорослі. При цьому дорослі гірше витримують цю хворобу, ніж діти. Завжди на кір хворіють раз у житті, але є випадки, коли на цю хворобу занедужували й двічі.

Мікроби кору, як і скарлатини, ще не відомі. Відомо тільки, що кір передається від хворого на здорового, передається також і через речі, що ними користувався хворий. Найбільше заражаються на кір від тих хворих, що перебувають ще в невиявленому стані хвороби, це-б-то без зовнішніх ознак.

Невиявлений період хвороби тягнеться досить довго, до 2 тижнів. Потім з'являється насморк невеликий жар, червоніють віки, часто хворі не можуть дивитись на світ, з очей течуть сльози. В цей час буває кашель. Таке становище продовжується днів 5. Потім жар збільшується й по всьому тілі та на обличчі з'являється сип.

Сип при кірові більша, ніж при скарлатині. Одночасно з сип'ю припиняється насморк та кашель, а також перестають текти сльози.

Таке становище продовжується де-кільки днів, а потім всі ознаки хвороби разом із сип'ю зникають.

Тому, що мікроби кору ще не відомі, то й спеціяльного лікування проти цієї хвороби ще немає. Сам по собі кір є лехка хвороба, але траплялись випадки тяжкого кору, що швидко закінчувався смертю. Взагалі кір хворі витримують досить лехко.

Але після кору часто захворюють на запалення легенів, середнього вуха і дуже рідко запаленням нірок (почок).

Найголовніші ліки проти кору—це чистота. Щоб після кору не було ніяких ускладнень, треба хворій дитині кожного дня мити все тіло й стежити щоб чисті були очі, уші й рот. Щоб уникнути запалення нірок, треба дитину, як тільки почнеться хвороба, годувати молошно-рослинними стравами і ні в якому разі не давати м'яса й яєць. Щоб зберегти хвору на кір дитину від запалення легенів, треба ту кімнату, де лежить хвора дитина добре топити.

Потім не дозволяти дитині вставати раніш, тижня після того як зовсім пройде жар.

Завжди на прикінці тижня починає на дитині лущитись шкура.

Луска при корові відріжняється від луски скарлатинної тим, що вона дрібна як висівки.

Через те, що кір є пошесна хвороба, не можна пускати дітей до школи, ясел та инших дитячих установ з тих хат, де є хворі на кір. А ту дитину, що хворіла на кір можна пускати до дитячих установ тільки через 2—3 тижні після початку хвороби. Але це тільки тоді, коли у дитини нема кашлю й насморку.

Кір страшний тим, що викликає сухоти, що до хвороби були не помітні. Тому, дитині, що перехворіє на кір треба дати добре окріпнути, збільшивши харчування після кору.

Лікар Федотова.

Що читати селянці.

(Стаття п'ята).

1. Хоча вже минуло з півсотні років, як писав Шевченко, Тарас Григорович свої вірші („Кобзар"), та ще й досі вони для нас цікаві і досі пригоди з Катериною, наймичкою, „відьмою", князівною та иншими героями Шевченкових віршів хвилюють слухача, а як коли—то ще й сльози викликають. То-ж радимо ми читати не тільки про Шевченка, хто він був, а головне—що він казав, про що писав. Всі поезії його зібрано в одну книжку **„Кобзар"**, яку можна дістати в кожній школі, сельбуді, та й в продажу є.

2. З инших книжок нових, що оце недавно їх видано, порадимо **Франка „Малий Мирон"** і инші оповідання. Франко жив трохи пізніше Шевченка, так само гарно описав кріпацтво, будування селянське, тільки не в нас, а у себе, в Галичині. В його оповіданнях є багато слів галицьких, що їх вживають там селяне, але вони зрозумілі і для нашого читача.

3. Книжка **В. Чередниченкової „Софія Перовська"**, розповідає про життя і революційну діяльність відомої жінки — революціонерки, що брала участь в убивстві царя Олександра II в 1881 р. Софія Перовська—жінка—героїня, що ввесь час не втрачувала віри й надії на перемогу над царями і панами, непохітно боролась і була покарана 19/IV—1881 р. на площі, на висільниці.

4. Про жіночу долю, становище жінки давно, в часи кріпацтва, про жінок—революціонерок, про сучасне становище жінки, найкраще прочитати в великій книзі—читанці **„Жіноча доля"**. Тут є багато оповідань, статтів, віршів то-що. Уміщено малюнки, фотографії. Таку читанку видано оце вперше, досі були читанки мішані і переважно про чоловіків чи про дітей.

5. З оповідань про жіночу долю, про матір, жінку—хазяйку, вкажемо на такі: **Вражливого „В яру"**—є двоє оповідань, що в них описано, як чоловік кидає жінку, йде на заробітки, знаходить собі там дівчину, а за жінку з дітьми забуває, **Поліщука В.—„Дівчина"**—збірка поезій, присвячених жіноцтву, так само зачеплено жінку, як матір чи як дружину в оповіданні, **Коцюби—„На межі"**. Постать сільської дівчини гарно змальована в оповіданні **Шевченка Івана „Яшко"**,—в невеличких оповіданнях **Сенченка Івана „На Весні"**. Постать дівчини комуністки, що бере участь в боротьбі робітників і селян з панами, куркулями, бандитами, подав Хвильовий в оповіданні **„Кіт в чоботях"**.

6. По природознавству радимо прочитати **„Про хмари та дощ"** (**Коршікова**) в формі оповідання, що його розповідає старий Степан Хведорчук. Книжка навчає, чого йде дощ, де беруться хмари, чому иноді є хмари, а дощу немає й инше. На Вкраїні кілька років було мало дощів, цього року зіма без свігу, тому оця книжка ще цікавіша, бо ясно й просто розповідає, що робиться у нас „над головами", хто посилає дощ, чи можна угадати погоду.

Мих. Биковець.

ВЕСЕЛА СТОРІНКА

ЯК БОГ ТВОРИВ СОБІ СИНА.

„Янгол Гаврило увійшов до Марії і сказав: — ...дух святий найде на тебе і сила всевишнього осінить тебе; тому і те, що має народитися святе, назоветься сином божим“...
(Євангелія від Луки, глава 1, стих 35).

„25 березня—Благовіщення. 25 грудня—Різдво Христове“.
(З церковного календаря).

I.

Споконвіку так ведеться,
Що господь із чортом б‘ється.
Якось раз, в хвилину «бою»
Чорт спіймав «творця» рукою
(Мав до нього злість велику)
І набив старому пику:
Ніс у бога—як пампушка,
А з-під носа капа юшка.
Бог поклявся в ту-ж хвилину
Сотворить для себе сина.
— Син для мене—допомога:
Він чортяці скрутить роги.

II.

Бог, звичайно,—не людина,
Щоб йому створити сина
Довго думати не треба:
Він—творець землі і неба,—
Крикне:—сину, не барися:
В дві сікунді народися!..—
І раптово, хоч з коліна,
Він здобуде собі сина.
— Хай синок у мене буде!..—
Заревів господь верблюдом.
Все навколо задріжало,
Але сина все-ж чортмало.

III.

Приступив господь до глини
І зліпив із неї сина.
Син-як син, але без рухів,
Бог давай на нього дмухать.
— Оживить його я мушу
Удмухнуть у нього душу...—

Дмухав, бідний, до півночі
(Аж з-під лоба лізли очі),
А синок не ворушився.
Бог, нарешті, зажурився.
— Я могутній був -всезнайка,
А тепер ослабла гайка.

IV.

Певно бог не мав би сина,
Та знайшлась якась людина,
Що утішила старого:
Постаралася для нього.
(Хто це був—і бог не знає,
Він на себе „гріх“ приймає).

Бог мерщій роздув кадило:
Він послав з небес Гаврила
До Марії сповістити:
— «Хай готується родити
Не звичайную дитину,
А дитину—бога-сина».

V.

А попи в церквах торочать,
Людям голови морочать,
Що Ісус від бога-духа...
Дурень той, попів хто слуха...
Бо брехня ото все, казка.
Ну, скажіть мені, будь ласка:
Через що Марія зразу
Не родила по наказу,
Треба їй було чекати,
Дев‘ять місяців таскати
В своїм „череві“ „бога-сина“?..
Де ж тут в біса божа сила?

Антоша Ко.

Видає *Ц. В. роб. і сел. К. П. (б) У. та газета „Селянська Правда“.* Редагує *Колегія.*

Харків, Друк. «Червоний Друк». Зам. Ч 9132. Тир. 10.000.

Почтова скринька.

Тов. Смородині (не відомо звідки), В. Ш. (Верхняцька цукроварня) М. Назарець (не відомо звідки), П. Б. (Прилуки) і всім иншим, хто не підписує своїх дописів. — Ваших дописів не надрукуємо. Треба в дописах зазначати: 1) звідки ви пишете (село, район, округа й губерня), коли ділось те, про що ви пишете (число й місяць) і 2) підпис автора допису (для вміщення в журналі можна подавати псевдонім—вигадане прізвище, але для відому редакції давайте також і справжнє своє прізвище). Хто не буде додержуватися цього, дописи тих зовсім не будуть розглядатись.

Делегатці Д. Гриб (село Гіївка), тов. Кунервер (Городищинський район), Г Квітці (Охтирська округа), делегатці тов. Черевань (село Глинське), О. Канарському, М. Шварубері (Барський район на Поділлі), С. Крупицька (Сумська округа), Б. Суріс, делегатці Кранчач (с. Мар'янівка, на Одещині)), тов. Барзінській (с. Раздори) і Рослин М. (Першотравенськ). — Ваших дописів та статтів не надрукуємо, бо нема в них конкретних фактів, а є лише багато слів. Коли хтось із вас в своєму дописові описує якусь дію, описуйте її коротко, ясно, звичайною селянською мовою і нічого не додавайте від себе. Коли ви пишете статтю про свою роботу також старайтесь, писати коротко, ясно і по-простому, підкріпляючи статтю не „багатословієм", а прикладами та фактами, що мали місце у вашій роботі. Сухих, офіційних казенних статів та дописів писати не слід.

Райжінорганізаторові Городищенського райну (на Шевченківщині). — Про з'їзд, що відбувся в грудні, зараз друкувати запізно. Та й підпису вашого під дописом не можна прочитати. На дописах треба не „росписуватись" а підписувати їх треба.

Г. Сопільняк (пос. Карантін). — Замітка „На день смерти Проводаря" не піде. Просимо надсилати дописи про жіночий рух.

Тов. Булгаковій. — „Пять лет работи", не піде.

Н. Розановій (м. Медвин, на Шевченківщині). — „Підсумки праці серед жіноцтва" не піде. Пишіть коротесенько.

Делегатці тов. Львівській (Н.-Волинськ). — „Ліквідація неграмотності—залог победи коммунизма" не піде.

Н. Марксиві (м. Звягель). — „Чим ніч темній—тим яскравіше зорі"—не годиться.

Тов. Бірулівні (м. Пирятин). — Надсилайте дописи — зарахуємо жінкором.

Е. Брошинському. — Про дрібниці пишете. Пишіть про життя та побут у колгоспах.

І. Гудимі (с. Біляни на Полтавщині) —„Жіноче зібрання" використали. „Вечерниці" не піде.

В. Куцевич.—„Змієвськіє делегаткі на екскурсії у культурних шефов" не буде надруковано. Ви взялися передати враження селянок від екскурсії, а вийшло, навпаки: ви передали свої власні враження, а про селянок—ні слова.

Тов. Банацький (Луганська цукроварня).—Надіслане вами не піде: вірш „До жінки"—не годиться, а в дописові „Життя робітниці"—нічого не сказано про робітницю. Напишіть удруге—краще.

Тов. Намітченко (м. Богодухів).—Просимо подавати дописи з життя селянок Богодухівщини.

А. Сохан (с Попово, на Полтавщині).—Ви написали, як ставляться до вас де-які селяне. А Комнезам? Сільрада?—Напишіть про все.

Ксені Різяковій (Пархомівська цукроварня).—Почали ви, товаришко, свої „Октябріни" дуже добре, а закінчили—кепсько. Ви пишете: „в головах селянок ясно проносилось"... і так далі. А звідки ви знаєте, що думали селянки під час звіздин? Про те ж, що казали селянки після звіздин та на другий день—у вас нема ні слова. Не піде.

СЕЛЯНКИ!

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ І ЧИТАЙТЕ

„СЕЛЯНКУ УКРАЇНИ“

щомісячний громадсько-політичний і літературно-науковий

ІЛЮСТРОВАНИЙ ЖУРНАЛ

Центрального Відділу Робітниць і Селянок Ц. К. К. П. (б) У.

В ЖУРНАЛІ ДРУКУЮТЬСЯ:

Керуючі статті про всі важніші питання, так політичного, як і господарського характеру; статті про жіночий рух у нас і за кордоном; широка інформація про життя і буття селянок і робітниць в Радянських Республіках і за кордоном; статті про кооперацію та хатнє господарство; оповідання, вірші, гуморески т. ин.; поради юридичні, лікарські і сільсько-господарські; кореспонденції з місць.

ЖУРНАЛ БАГАТО ІЛЮСТРОВАНИЙ.

ДЛЯ ПРАЦІ В ЖУРНАЛІ ЗАПРОШЕНО НАЙКРАЩІ СИЛИ.

ЖУРНАЛ ВИХОДИТИМЕ 25-го КОЖДОГО МІСЯЦЯ.

ПЕРЕДПЛАТА приймається в конторі газети „Селянська Правда“ — Харків, вул. Лібкнехта 11, а на місцях — у кореспондентів і уповноважених по підписці на „Селянську Правду“

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

ГУРТОВА ПЕРЕДПЛАТА:			
на місяць	на 3 місяці	на 6 місяців	на рік
15 коп.	45 коп.	90 коп.	1 кар. 80 к.
ДЛЯ ОКРЕМИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ:			
25 коп.	70 коп.	1 кар. 30 к.	2 кар. 40 к.